

Handläggare
Linda YacoubTill
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Telefon: 08-50820032

Verksamhetsplan 2016 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Verksamhetsplan 2016 för Enskede-Årsta-Vantör godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Omslutningsförändringar om 252,2 mnkr godkänns och anmäls till kommunstyrelsen.
3. Ansökan om medel för feriearbeten görs hos kommunstyrelsen med 7,4 mnkr.
4. Budgetjustering begärs hos kommunstyrelsen med 1,2 mnkr, för arbete för att motverka hemlöshet, i enlighet med ansökan i bilaga.
5. Ansökan om medel för tillgänglighetsfrämjande investeringar inom stadsmiljön görs hos kommunstyrelsen med 10,2 mnkr.
6. Ansökan om reinvesteringar inom stadsmiljön görs hos kommunstyrelsen med 4,5 mnkr.
7. Ansökan om klimatinvesteringar görs hos kommunstyrelsen med 7,7 mnkr.
8. Priser till nämndens utförare fastställs i enlighet med detta ärende.
9. Resultaten fastställs i enlighet med detta ärende.
10. System för intern kontroll godkänns.
11. Internkontrollplan 2016 godkänns.
12. Kommunikationsplan 2016 godkänns.
13. Plan för upphandling 2016 godkänns.
14. Sammanställning av aktiviteter kopplade till "Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016" godkänns.

**Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd**Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Ärendets beredning

Verksamhetsplanen har tagits fram av ekonomiavdelningen i samarbete med övriga avdelningar. Förvaltningen lämnar MBL-information den 24 november 2015 och MBL-förhandling sker den 2 december 2015. Pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor behandlar ärendet den 4 december 2015 respektive 7 december 2015.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har fastställt budget för staden.

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolag. Stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) är styrande i nämndernas arbete med budget och verksamhetsplan. I budgeten fastställs kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet samt indikatorer och aktiviteter.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Dessa är verksamhetsövergripande mål som tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolag uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Dessa konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt.

Indikatorer

Det finns två typer av indikatorer. Kommunfullmäktiges indikatorer som beslutas i KF budgeten gäller för den nämnd som anges medan nämndens egna indikatorer beslutas av nämnden i VP. KF:s indikatorer mäter i hur mån nämnder och bolag uppfyller KF:s mål. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna avser det målvärde kommunfullmäktige har för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer egna årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer.

Aktiviteter

Det finns två typer av aktiviteter.

Kommunfullmäktiges aktiviteter som beslutas i KF budgeten gäller för de nämnder som anges och nämndens egna aktiviteter som beslutas av nämnden i VP. En aktivitet är en riktad insats under en begränsad tidsperiod under budgetåret.

Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen, och ska ha start- och slutdatum samt en ansvarig nämnd. Aktiviteter är inte ordinarie arbetssätt för att genomföra nämndens eller bolagets uppdrag.

Nämndmål

I verksamhetsplanen fastställer nämnden nämndspecifika mål som konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och beskriver vilket förväntat resultat som ska uppnås (Förväntat resultat).

Nämndens aktiviteter och indikatorer är i dokumentet placerade efter det nämndmål som de ska stödja.

Innehållsförteckning

Inledning	6
1. Ett Stockholm som håller samman	7
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	8
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	13
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	20
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	22
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	23
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	26
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	27
2. Ett klimatsmart Stockholm	30
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	31
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	32
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	33
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	33
2.5 Stockholms miljö är giftfri	34
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	35
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	36
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	36
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	37
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	38
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	41
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	42
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	43
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	43
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	44
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	47
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	49
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	50
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	52
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	56

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	59
Uppföljning av ekonomi.....	60
Nämndens ekonomiska förutsättningar	60
Investeringar.....	71
Resultatenheter	72
Budgetjusteringar	72
Omslutningsförändringar.....	74
Kvalitetsarbete.....	74

Bilagor

- Bilaga 1: Ekonomiblanketter till SLK*
- Bilaga 2: Prisbilaga*
- Bilaga 3: Ansökan om medel för att motverka hemlöshet*
- Bilaga 4: Ansökan om investeringsmedel för klimatåtgärder*
- Bilaga 5: Plan för internkontroll med väsentlighets- och riskanalys*
- Bilaga 6: System för intern kontroll 2016*
- Bilaga 7: Personal och kompetensplanering 2016*
- Bilaga 8: Jämställdhets- och mångfaldsplan 2016*
- Bilaga 9: Sammanställning aktiviteter delaktighet 2016*
- Bilaga 10: Plan för upphandling 2016*
- Bilaga 11: Organisation*
- Bilaga 12: Enskede-Årsta-Vantörs kommunikationsplan 2016*

Inledning

Denna verksamhetsplan för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anger inriktningen för förvaltningens verksamhet under 2016. Verksamhetsplanen knyter an till kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål:

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Under 2016 kommer förvaltningen att arbeta aktivt med barnkonventionen. En handlingsplan kommer att utarbetas för hur barnkonventionen ska implementeras i verksamheten. Arbetet med barnkonventionen ska stärka flickor och pojkars kunskap om sina rättigheter och skyldigheter. Förvaltningen kommer att erbjuda kompetensutveckling inom området till medarbetare och nämndsledamöter.

Förvaltningen arbetar aktivt för att jämställdhetsintegrera all verksamhet. Frågor om jämställdhet, jämlikhet, hållbarhet och kvalitet är prioriterade för att skapa jämlika uppväxtvillkor och livschanser för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Förvaltningen styr genusmedvetet för att omfördela resurser och inflytande så att flickor och pojkar, kvinnor och män kan ta del av den skattefinansierade servicen på lika villkor.

Förvaltningen har tre fokusområden – som en hjälp att uppnå de av kommunfullmäktige beslutade fyra inriktningsmålen:

- Attraktiv arbetsgivare
- Jämställdhet
- Bemötande

Alla som kommer i kontakt med förvaltningen ska mötas med respekt och utifrån allas lika värde. Förvaltningen arbetar aktivt för att motverka all form av diskriminering.

Förvaltningens verksamheter ska ha en hög tillgänglighet, medborgarna goda möjligheter till inflytande och delaktighet.

Förvaltningens verksamheter ska vara attraktiva arbetsplatser med goda arbetsvillkor. Medarbetarna ska känna stolthet och glädje och trivas på sitt arbete i stadsdelen. Den friskvårdande kulturen betonas och det ska vara möjligt att ha kraft och energi under hela arbetslivet.

En strategi för arbete mot social oro har utarbetats. Förvaltningen ska arbeta trygghetsskapande och en särskild satsning görs för att den yttre miljön ska upplevas trygg för flickor och pojkar, kvinnor och män. Särskild hänsyn ska tas till flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättningar.

En särskild satsning görs inom det förebyggande och främjande området. Förvaltningen samlar dessa verksamheter inom avdelningen Kultur, fritid och demokrati.

Stadsdelsförvaltningen ska erbjuda 950 flickor och pojkar sommarjobb.

Prioriterade grupper är personer med funktionsnedsättning och ungdomar vars föräldrar har försörjningsstöd.

Ett Lokalt Utvecklingsprogram för Enskede-Årsta-Vantör ska utarbetas under 2016 och ligga till grund inför budget 2017. I programmet skall särskilt utsatta områden prioriteras. En projektledare driver och samordnar arbetet med ett Lokalt Utvecklingsprogram.

Stadsdelen växer kraftigt. 24 400 bostäder är planerade att byggas inom 15 år.

Förvaltningen säkerställer att förskolor, gruppboheter, olika former av boenden finns med i denna planering.

Förvaltningen arbetar aktivt för att bidra till en hållbar miljö tillsammans med stadens övriga förvaltningar och bolag.

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för stadsdelsnämnden för 2016 om ca 2,2 miljarder kronor. Förvaltningen har i budgetarbetet i första hand utgått från att de olika verksamheterna ska få den budgettilldelning som kommunfullmäktige utdelat via fördelningsnycklarna.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Nedan sammanfattas hur de nämndmål som föreslås i verksamhetsplanen bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet.

Barnperspektivet genomsyrar all verksamhet i stadsdelsområdet. Det vräkningsförebyggande arbetet har som mål att barnfamiljer ska kunna bo kvar i sin bostad. Genom de öppna förskolorna, som har ett pedagogiskt och socialt innehåll, kan barnfamiljer få möjligheter till nätverksskapande. Omsorg på obekväm arbetstid erbjuds kvinnor och män i syfte att de fortsätta sin anställning när de blir föräldrar. I förskolan uppmuntras flickor och pojkar till att vara delaktiga och utöva inflytande.

Det förebyggande arbetet syftar till att tidigt fånga upp flickor och pojkar som far illa eller befinner sig i riskzonen för att hamna i kriminalitet och drogberoende. Genom att skapa en trygg miljö, meningsfulla aktiviteter och social samvaro i fritidsverksamheten ska riskbeteenden förebyggas. Förvaltningen arbetar även brottsförebyggande och säkerhetsförebyggande i syfte att minska brottslighet och öka trygghet samt ha god beredskap vid krissituationer. Stöd i form av bland annat, jobb- och studiecoachning, tillgång till lokaler, information och dialog, erbjuds via RCC och ÖCC.

Ett bra bemötande, liksom hög tillgänglighet, delaktighet och lättillgänglig information, är centrala delar inom förvaltningens alla verksamheter.

Planeringen av bostadsutbyggnaden genomförs i syfte att stadens behov av bostäder för personer med funktionsnedsättning tillgodoses. Kvinnor och män inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri ska få möjlighet att vara delaktiga i olika hälsofrämjande aktiviteter och kulturaktiviteter utifrån egna önskemål och intressen.

Förskolans och fritidens verksamheter ska belysa grunden till det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa samt stimulera till hälsosamma aktiviteter. Flickor och pojkar ska även uppmuntras till kultur, skapande och kommunikation.

Nedan följer inriktningsmålet Ett Stockholm som håller samman nedbrutet på kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och stadsdelsnämndens mål för att uppfylla desamma:

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Nedan sammanfattas hur de nämndmål som föreslås i verksamhetsplanen bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Arbetet med nämndmålet att *flickor och pojkar i Enskede-Årsta-Vantör har jämlika uppväxtvillkor* medför att barnperspektivet genomsyrar all verksamhet. Förvaltningen arbetar vräkningsförebyggande och har ett särskilt fokus på barnfamiljer i budget- och skuldrådgivningen, med mål att familjen ska kunna behålla sin bostad. Utmaningen är att hitta långsiktiga boenden för barnfamiljer som saknar eget kontrakt och har ekonomiskt bistånd. De öppna förskolorna arbetar för att vara en länk mellan småbarnsfamiljer i närområdet och samhället och för att bland annat skapa möjligheter till nätverksskapande. Omsorg på obekväm arbetstid erbjuds i syfte att män och kvinnor med ordinarie arbete förlagt till kvällar, nätter och helger, ska ha möjlighet att fortsätta sin anställning när de blir föräldrar.

Arbetet med nämndmålet att *flickor och pojkar utvecklar sina förmågor och sitt lärande* utgår från en helhetssyn på barn och dess behov, förmågor och erfarenheter, lust och vilja att leka och lära. Förutsättningar ska finnas för samspel med omgivningen i syfte att lära barn tala, berätta, argumentera och ställa frågor. För att bilda en helhet för barn i förskolan ska språk, matematik, naturvetenskap, teknik och estetisk verksamhet kopplas samman.

Förskolan arbetar med att *flickor och pojkar är delaktiga och utövar inflytande* genom uppmuntran att uttrycka tankar och åsikter samt grundlägga en förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer. För att uppnå detta får flickor och pojkar delta i olika former av samarbete och beslutsfattande, bland annat vid planering av verksamheten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	4 %	3,3 %	Tertial
Kommentar Målvärdet är sämre än KS:s beroende på demografiska faktorer i befolkningen.			
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	tas fram av nämnden	År
 Andel förskollärare av antal anställda	38 %	40 %	Tertial
 Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	3 %	Öka	År
 Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	0 %	0 %	År
 Andel nöjda föräldrar	85 %	85 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,8	3,8	År
Kommentar Indikatorn utgår ifrån att det är arbetslagens tänkande kring läroplanens uppdrag som ligger till grund för hur verksamheten organiseras och genomförs. Indikatorn är en sammanvägning av fem delområden med var sina fem kriterienivåer (1-5) och utgår i huvudsak från läroplanens målområden och intentioner för utveckling och lärande. Indikatorn avser endast kommunala förskolor i Stockholm stad.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning.	2016-01-01	2016-12-01
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska initiera ett arbete för att öka inskrivningsgraden i områden med i dag låg andel inskrivna barn.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda behov av och förutsättningar för att på sikt kunna införa en rätt till en nära förskola som gör att förskolebarn och deras föräldrar inte behöver transportera sig orimligt långt.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en sänkning av åldern för allmän förskola till två års ålder.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp andelen förskollärare och vid behov bistå stadsdelsnämnderna i arbetet att ta fram handlingsplaner för att öka andelen förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och ta fram förslag till IT-kunskapscertifiering av verksamhetsansvariga på förskolor.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram kvalitetsmätt för förskolan i syfte att verka för små barngrupper, god personaltäthet, utbildningsnivå och ändamålsenliga miljöer.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar har grundläggande demokratiska värderingar och sociala förmågor samt bemöts utifrån jämställdhet, respekt och likabehandling

Förväntat resultat

Flickor och pojkar utvecklar förståelse för vårt samhälles demokratiska värderingar och bemöter varandra på ett respektfullt sätt. Flickor och pojkar i behov av särskilt stöd får sina behov tillgodosedda och är så långt som möjligt inkluderade i ordinarie barngrupper.

Kommentar

Förskole- och fritidsverksamheten ska präglas av trygghet och tillit mellan personal och barn samt mellan flickorna och pojkarna själva. Personalen ska stimulera barnens och ungdomarnas samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra. Mångfald är en tillgång och personalen ska stödja flickor och pojkar i att utveckla förståelse för att alla människor har lika värde.

Som stöd för arbetet med likabehandling, och mot diskriminering och kränkningar, ska förskolorna utarbeta en likabehandlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förbyggande och åtgärdande arbetet och är det systematiska kvalitetsarbetet inom området.

Likabehandlingsplanen ska vara känd hos alla i verksamheten och hos barnens vårdnadshavare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Barn med funktionsnedsättningar ska företrädesvis inkluderas i de ordinarie förskolegrupperna	2016-01-01	2016-12-31
Barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska huvudsakligen och i så stor utsträckning som möjligt, inkluderas i fritidens ordinarie verksamhet	2016-01-01	2016-12-31
Förskolans personal ska ges fortbildning kring barn med funktionsnedsättning, inkluderande arbetssätt och i förekommande fall hjälpmedel	2016-01-01	2016-12-31
Personalen som arbetar inom fritiden ska ges ökade kunskaper om funktionsnedsättningar hos barn och ungdomar	2016-01-01	2016-12-31
Vid planeringen av fritidens verksamheter ska hänsyn tas till att aktiviteterna ska vara tillgängliga för funktionsnedsatta barn och ungdomar	2016-01-01	2016-12-31
Vid övergången från förskola till skola ska särskild samverkan ske med berörda parter så att funktionsnedsatta barn får en bra övergång. Behovet av extra stöd är viktigt att beakta.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar i Enskede-Årsta-Vantör har jämlika uppväxtvillkor

Förväntat resultat

Andel flickor och pojkar som lever i familjer med ekonomisk eller social utsatthet minskar. Barnfamiljer med eget kontrakt på bostad, som hotas av vräkning, kan behålla sin bostad. Öppna förskolan är en öppen mötesplats för småbarnsfamiljer, med en bred verksamhet utifrån behoven i närområdet samt önskemål från föräldrar. Vid behov erbjuds barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Kommentar

En viktig faktor för en stabil och trygg uppväxt är en fast bostad. Förvaltningens vräkningsförebyggande arbete utgår från lokala riktlinjer som antogs under 2015.

Budget- och skuldrådgivningen har ett särskilt fokus på barnfamiljer. Särskilda resurser är avsatta för hyresrådgivning och samarbete med bland annat hyresvärdar. När en barnfamilj hotas av vräkning tas alltid en personlig kontakt och arbete initieras för att familjen ska kunna behålla sin bostad.

Förvaltningen står inför en utmaning när det gäller att hitta långsiktiga boenden för barnfamiljer som saknar eget kontrakt på bostad och som har ekonomiskt bistånd. De har i regel för korta tider i bostadskön för att kunna få bostad därigenom och är hänvisade till osäkra boendeformer. Förvaltningen kommer inför 2016 att söka stimulansmedel för att utveckla en boendekedja med olika former av stöd både i att söka boende och behålla sitt boende, främst riktat till barnfamiljer.

Förvaltningens sex öppna förskolor arbetar för att vara en länk mellan småbarnsfamiljer i närområdet och samhället, och erbjuder planerad pedagogisk och social verksamhet samt möjligheter till nätverksskapande. Alla öppna förskolor är HBT-certifierades och arbetar aktivt med dessa frågor. Exempel på öppna förskolornas riktade aktiviteter är språkkaféet i Östberga, finska eftermiddagar i Svedmyra/Stureby, Svenska med baby i Rågsved och fredagar för unga föräldrar i Högdalen. För att öka inskrivningsgraden i förskolorna kommer öppna förskolan att ge utökad information om förskoleverksamhetens mål och innehåll.

För att män och kvinnor som har sitt ordinarie arbete förlagt till kvällar, nätter och helger ska ha möjlighet att fortsätta sin anställning när de blir föräldrar erbjuder stadsdelen omsorg på obekväm arbetstid. Det ska röra sig om ett regelbundet och kontinuerligt omsorgsbehov samt att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Enligt stadens riktlinjer för omsorg på obekväm arbetstid ska man sträva efter att erbjuda omsorgen i lokalbaserad verksamhet, det vill säga befintlig pedagogisk lokal eller annan för ändamålet anpassad lokal. I stadsdelsområdet är förskolan Terrassen i Enskede öppen dygnet runt för detta ändamål. Under 2016 kommer förvaltningen att tillsammans med utbildningsförvaltningen se över möjligheten att samverka kring omsorg på obekväm arbetstid och då se över möjligheten att eventuellt erbjuda denna verksamhet på ytterligare någon plats i stadsdelsområdet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel besökare i öppna förskolan som anser att alla barn oavsett kön ges lika möjligheter till lärande och utveckling	90 %		År
Andel besökare i öppna förskolan som känner att de har inflytande i verksamheten	90 %		År
Andel kvinnor som är nöjda med den hjälp/rådgivning de fått hos budget- och skuldrådgivningen	90 %		År
Andel män som är nöjda med den hjälp/rådgivning de fått hos budget- och skuldrådgivningen	90 %		År
Andel som tycker att hjälpen/rådgivningen hos budget- och skuldrådgivningen har gett ökad kunskap om den ekonomiska situationen	90 %		År
Antal barnfamiljer med eget kontrakt på bostad som vräks	0		År

Nämndmål:

Flickor och pojkar utvecklar sina förmågor och sitt lärande

Förväntat resultat

Flickor och pojkar utvecklar sina förmågor i meningsfulla sammanhang där lust och nyfikenhet styr.

Kommentar

Förskolans verksamhet ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utgångspunkten är varje barns förmågor och erfarenheter, lust och vilja att leka och lära.

I förskolans verksamhet kopplas språk, matematik, naturvetenskap, teknik och estetisk verksamhet samman för att bilda en helhet för barnen.

Flickor och pojkar ska ha möjlighet att i samspel med omgivningen lära sig tala, berätta, argumentera och ställa frågor. Genom att delta i lekar, sång, sagoläsning, rim och ramsor samt verbal och icke verbal kommunikation ska de ges möjlighet att lära sig att språk kan ha olika funktioner och en uppfattning om hur det kan brukas i olika sammanhang. Förvaltningens språkpedagog finns som stöd för enheternas språkutvecklande arbete, och ansvarar bland annat för en grundläggande kurs utifrån det gemensamma språkprogrammet för förvaltningens förskolor. Programmet erbjuds till alla nyanställda pedagoger samt för språknätverk och läsombud.

Arbetet med matematik i förskolan syftar till att genom lust och glädje engagera flickor och pojkar i grundläggande aktiviteter med till exempel tal, geometri och mätning. Verksamheten ska bidra till att utveckla barns förmåga att undersöka problem och matematiska begrepp samt kommunicera idéer med olika uttrycksformer.

Naturvetenskap och teknik i förskolan handlar om att barnens omgivning och vardagsfenomen undersöks. Stor vikt ska läggas vid naturvårdsfrågor och barnens intressen ska tas tillvara så att de utvecklar sina kunskaper om naturen. De ska också ges möjligheter att grundlägga sin förståelse för hur teknik kan användas för att underlätta och lösa olika problem i vardagen.

Digitaliseringen ska fortsätta att utvecklas inom förvaltningens förskolor. Användandet av digitala verktyg främjar både det pedagogiska arbetet samt effektiviserar administrationen. Under året kommer viss samordning att ske från utbildningsnämnden när det gäller informations- och kommunikationsteknik (IKT) i Stockholms förskolor.

I samband med nybyggnation av förskolor ska förvaltningen undersöka om det finns möjlighet att inrätta en förskola med särskild profil eller inriktning.

Dialog kommer att föras med berörda förvaltningar och bolag för att säkerställa att barnperspektivet beaktas och att lekytorna såväl inne som ute är tillräckliga för att främja barnens motoriska och kunskapsmässiga utveckling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel vårdnadshavare till flickor som är nöjda med förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling	80 %		År
Andel vårdnadshavare till pojkar som är nöjda med förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Den pedagogiska miljön i förskolorna ska utformas och organiseras så att den är stimulerande för flickor och pojkar, stödjer deras lärande och utveckling samt ger dem möjlighet att ta egna initiativ.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelens språkprogram ska användas i förskolorna som grund för det språkutvecklande arbetet	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar är delaktiga och har inflytande

Förväntat resultat

Flickor och pojkar är delaktiga och har ett reellt inflytande på verksamhetens innehåll.

Kommentar

I förskolan ska barns förmåga och vilja till att ta ansvar och utöva inflytande tas tillvara. De ska uppmuntras att uttrycka sina tankar och åsikter och grundlägga en förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande. Personalen tar tillvara barnens tankar, idéer, intressen och nyfikenhet i planeringen av verksamheten. Exempelvis görs barnobservationer av små flickor och pojkar för att se hur de exempelvis agerar och väljer lekar, och större barn intervjuas.

Inom fritidsverksamheten är flickor och pojkar delaktiga i planering och genomförande av aktiviteter. Flickor och pojkars intressen ligger till grund för utformningen av miljön och personalen strävar efter att alla ska få lika stort utrymme i verksamheten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel vårdnadshavare som är nöjda med förskolans arbete med jämställdhet, normer och värden samt barns inflytande.	85 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Nedan sammanfattas hur de nämndmål som föreslås i verksamhetsplanen bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Arbetet med nämndmålet att *förebyggande och främjande insatser motverkar ohälsa och ojämlika förhållanden* innebär bland annat att det förebyggande arbetet prioriteras i syfte att på ett tidigt stadium fånga upp flickor och pojkar som far illa eller befinner sig i riskzonen. Förvaltningen arbetar med sociala insatsgrupper som ett komplement till myndighetsutövningen, i syfte att förebygga kriminalitet och drogberoende. Fritidsverksamheten arbetar med att skapa en trygg miljö, meningsfulla aktiviteter och social samvaro för att förebygga riskbeteenden. I linje med detta arbete fortsätter stöd att erbjudas via RCC och ÖCC.

Arbetet med ett gott bemötande och hög tillgänglighet leder till hög kvalitet och goda resultat i alla verksamheter. En viktig del är att innehållet i den enskildes genomförandeplan stämmer överens med de insatser som beviljats.

Nämndmålet att *kvinnor och män har möjlighet att leva ett självständigt liv* uppfylls genom det vräkningsförebyggande arbetet och arbete med bostadsfrågan. Bland annat finns försöks- och träningslägenheter för personer som behöver stöd för att kunna klara av ett eget boende, med målet att på sikt få eget bostadskontrakt.

För kvinnor och män inom socialpsykiatrien provas i första hand möjligheten att bo kvar i eget boende.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	80 %	84 %	Tertial
Kommentar Under de senaste åren har utfallet varit mellan 70-79 % varför det inte är sannolikt att KFs årsmål kommer att uppnås.			
 Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	87 %	tas fram av nämnden	År
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	45 %	35 %	Tertial
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %	År
 Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	50 %	tas fram av nämnden	År
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	År
 Antal hemlösa	220 st	tas fram av nämnden	År
Kommentar Målvärdet ligger något lägre än resultatet vid stadens tidigare räkning 2014, 227 st. Räkningen mäter antalet hemlösa enligt definitionen i stadens riktlinjer.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av arbetet med stadens budget- och skuldrådgivning	2016-01-01	2016-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över rutiner och arbetssätt för alkohol- och tobakstillsyn. Socialnämnden ska återkomma med förslag på åtgärder för hur arbetet kan utvecklas för att nå upp till en effektiv, likställig och rättssäker myndighetsutövning i hela staden	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden kartlägga arbetet med ensamkommande barn som försvinner eller avviker samt stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser anpassade efter målgruppen	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Förebyggande och främjande insatser motverkar ohälsa och ojämlika förhållanden

Förväntat resultat

Flickor och pojkar, kvinnor och män, i riskzon upptäcks tidigt, får stöd och länkas vidare till relevanta samarbetspartners. Föräldrautbildningarna leder till hjälp och förbättringar i föräldraskapet. Relationen mellan föräldrar och barn stärks. Andel flickor och pojkar som känner framtidstro och trygghet ökar. Andelen flickor som besöker fritidsverksamheten ökar.

Kommentar

För att på tidigt stadium fånga upp flickor och pojkar som far illa eller befinner sig i riskzonen prioriteras det förebyggande arbetet inom avdelningen barn och unga. Genom att arbeta utifrån risk- och skyddsfaktorer ökar möjligheterna att tidigt upptäcka dessa flickor och pojkar. Inom förvaltningens öppenvård erbjuds stöd genom såväl uppdrag som genom förebyggande insatser. Insatserna utgörs av råd och stöd och samarbetssamtal på Föräldramottagningen, genom föräldrautbildningar och genom ungdomsmottagningen. Stöd erbjuds även till förskolorna inom förvaltningen. Verksamheten prioriterar arbetet med att ge råd, stöd, behandling och insatser på hemmaplan till flickor och pojkar och deras familjer.

Alla föräldrar i stadsdelsområdet som har flickor och pojkar mellan 3 och 12 år ska erbjudas att delta i ABC-föräldrastödkurser och föräldrar till högstadiesbarn ska erbjudas relevant utbildning som exempelvis Ungdoms-Komet. Föräldrautbildningen Komet erbjuds till föräldrar som oroar sig för sina flickor och pojkars utveckling i åldrarna 3-11 år samt Ungdoms-Komet för föräldrar med flickor och pojkar 12-17 år. Fältassistenter medverkar regelbundet på föräldramöten i skolorna och informerar bland annat om ABC och Komet samt delar ut informationsmaterial. Förvaltningen kommer, om möjlighet ges, att ansöka om medel via Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst (PPSS).

Inom fritidsverksamheten ska en trygg miljö, meningsfulla aktiviteter och social samvaro bidra till att förebygga riskbeteenden. Sedan tidigare har aktiviteter under fredags- och lördagskvällar alltid prioriterats. Försättningsvis kommer aktiviteter att erbjudas även under söndagar, då de också identifierats som "riskkvällar" för flickor och pojkar i målgruppen. Extra aktiviteter utöver de ordinarie planeras till skolloven. Alla fritidsgårdar är HBT-certifierade. Under året ska förvaltningen jämställdhetsintegrera sin verksamhet och öka kompetensen kring HTBQ, normkritik och antirasism bland fritidens personal. Fritidsverksamheten ska även fortsätta utveckla sin verksamhet riktad till ungdomar med funktionsnedsättning genom efterfrågade aktiviteter och i samarbete med LSS-verksamheten inom egen regi.

Personalen inom fritidsverksamheten ska samverka med föräldrar, fältassistenter, skolor i närområdet, socialtjänsten och polisen, för att samordna och ta tillvara olika kompetenser och resurser i frågor som berör flickor och pojkar. Under det kommande året ska en utvecklingsplan för fritidsgårdarna tas fram. Planen syftar till att på ett ännu bättre sätt möta de behov och önskemål som finns bland ungdomarna för att göra gårdarna till mer intressanta och attraktiva platser att vistas på. För att stärka kunskapen i jämställdhetsfrågor och för att bidra till ett mer normkritiskt arbetssätt kommer personalen på fritidsgårdarna få utbildning genom Machofabrikens metodmaterial.

Denna metod fokuserar på hur sociala normer påverkar ungdomar och mer specifikt på hur koder och beteenden kopplade till maskulinitet kan ifrågasättas och förändras. Kopplingen mellan maskulinitet, normer och våld är en del i ett förebyggande arbete mot pojkars och mäns våld. Utbildningsinsatser kopplade till maskulinitet och hedersrelaterade frågor kommer prioriteras. Fritidsgårdarna ska arbeta aktivt för att nå ut till en yngre målgrupp (13-17 år). Flera föreningar i närområdet har visat intresse för att hålla öppet och skapa aktiviteter för en äldre målgrupp. Fritidsgårdarna kommer att öka verksamheten riktad till flickor med bland annat tjejgruppsverksamhet. Förvaltningen kommer tillsammans med flickorna skapa en mer attraktiv miljö för flickor för att bidra till flickors ökade närvaro på gårdarna.

Fältassistenterna ska skapa goda relationer till flickor och pojkar. Vid misstanke om missbruk eller annat destruktivt beteende tas kontakt med flickorna och pojkarna. Flickorna och pojkarna och deras föräldrar får stöd och information om vilka möjligheter till hjälp som finns. Även kontakter förmedlas till dem. Arbetet dokumenteras och kunskaper förmedlas till relevanta samverkanspartners. Fältgruppen deltar i arbetet med SIG.

Socialtjänstförvaltningen har i uppdrag att i samarbete med stadsdelsförvaltningarna starta familjecentraler under 2016. Förvaltningen ser möjligheter att utveckla någon av de öppna förskolorna till en familjecentral. Familjecentralens verksamhet vilar på fyra ben, öppen förskola, mödrahälsovård, barnhälsovård och förebyggande socialtjänst.

Arbetet med sociala insatsgrupper (SIG) utgör ett komplement till myndighetsutövningen och kommer att prioriteras under året i förvaltningen. I arbetet med ungdomar och unga vuxna med kriminalitet och drogberoende, är det viktigt att ha en väl fungerande samverkan med andra myndigheter. Särskilt fokus kommer att läggas på flickor/unga kvinnor i detta arbete då detta behöver belysas på ett tydligare sätt än tidigare.

Ungdomsmottagningen arbetar målmedvetet med att öka andelen pojkar som besöker mottagningen. Syftet är att förbättra pojkars fysiska och psykiska välmående samt att arbeta förebyggande kring våld i nära relationer. Under 2015 var andelen pojkar 18 % och målsättningen är att öka andelen till 30 % under året.

RCC (Rågsveds Community Center) och ÖCC (Östberga Community Center) ska ge stöd till gruppen unga vuxna (ca 18-25 år) som är i behov av att komma i arbete eller studier. Detta sker genom coachning, hjälp att ordna praktikplatser och förmedla kontakt till andra hjälpande insatser. ÖCC kommer även fortsättningsvis ha uppdraget att främja för trygghet och gemenskap i Östberga genom att tillhandahålla diverse aktiviteter i området.

Inför det fortsatta trygghetsskapande arbetet utvärderas verksamheten vid RCC och ÖCC i slutet på 2015.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	90 %		År
Andel flickor som besöker fritidsgårdar	40 %		År
Andel flickor som tycker att de har inflytande och är delaktiga på fritidsgården	90 %		År
Andel föräldrar som upplever att relationen till barnen har stärkts efter avslutad ABC-kurs	90 %		Tertial
Andel pojkar som besöker ungdomsmottagningen	25 %		År
Andel pojkar som tycker att de har inflytande och är delaktiga på fritidsgården	90 %		År
Andel som kan rekommendera föräldrautbildningen ABC till andra	90 %		År
Andel som kan rekommendera föräldrautbildningen Komet till andra	90 %		År
Antal flickor/unga kvinnor som beviljas stöd via social insatsgrupp (SIG)	7 st		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En strategisk plan för fritidsgårdarnas arbete tas fram under året.	2016-01-01	2016-12-31
Personalen på fritidsgårdarna ska få kontinuerlig fortbildning inom jämställdhet, ett normkritiskt arbetssätt samt metoder för att bättre hantera frågor kopplade till maskulinitet och hedersrelaterad problematik.	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska skapa fler träffpunkter för unga. Särskilt fokus ska riktas mot flickor och hbtq-personer	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Insatserna håller hög kvalitet och ger goda resultat

Förväntat resultat

Kvinnor och män upplever ett bra bemötande i alla verksamheter. De är delaktiga i sin utredning och kan påverka insatsernas utformning. De är nöjda med planeringen, genomförandet och uppföljningen av sina insatser. De förstår sitt beslut samt känner till överklagandeprocessen. Personer som nämnden har hälso- och sjukvårdsansvar för, får utifrån en individuell bedömning en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering. Beviljade insatser leder till en förbättrad eller bibehållen situation för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Kommentar

Ett bra bemötande, liksom hög tillgänglighet och lättillgänglig information, är centrala delar inom förvaltningens alla verksamheter. Insatser som ges ska svara mot den enskildes behov och önskemål. Detta säkerställs genom att hålla genomförandeplaner uppdaterade och en regelbunden uppföljning av att den enskilde är nöjd med hur planerade insatser utförs. Genomförandeplaner i barn- och ungdomsutredningar har tydliga, konkreta och uppföljningsbara mål, direkt kopplade till barnets behov och vad som behöver förändras.

De insatser som utförs diskuteras fram tillsammans med den enskilde och den plan för insatsens genomförande som görs arbetas fram av utförare och brukare tillsammans. Insatserna som ges präglas av evidensbaserad praktik och verksamheterna arbetar med kompetensutveckling kopplad till forskning samt dokumenterad erfarenhet. De uppföljningar som görs har fokus på att beviljade insatser leder till förväntat resultat.

De utrednings- och dokumentationsmetoder som används i allt arbete inom individ- och familjeomsorgen inklusive socialpsykiatri samt ekonomiskt bistånd, säkerställer en hög kvalitet i utredningsarbetet och förutsätter den enskildes medverkan och delaktighet. Utredningsmetoderna är anpassade till de olika målgrupper förvaltningen kommer i kontakt med.

Samverkan med landstinget fortsätter att vidareutvecklas för att säkra stödet till teamet som arbetar med hälso- och sjukvårdsinsatser till kvinnor och män inom socialpsykiatri.

Under 2015 har antalet ensamkommande flyktingbarn ökat avsevärt. Sannolikt fortsätter det under 2016 att anlända en stor mängd ensamkommande flyktingbarn. Socialtjänsten står inför flera olika utmaningar kopplade till ökningen av flyktingbarn, både verksamhetsmässigt och ekonomiskt.

För att höja kompetensen och ge ett mer kvalitativt mottagande kommer det under årets början att inrättas en särskild grupp, under utredningsenheten, som enbart ska handlägga dessa ärenden. På så sätt säkerställs ett likvärdigt mottagande för alla barn. Det är stora svårigheter att hitta boenden till alla barn, både utlandsfödda och svenskfödda, och kostnaderna för placeringar ökar. Det utgår en schablonersättning från Migrationsverket för placeringskostnader men det är inte alltid det är möjligt att hitta boenden som ryms inom den ersättningen. Förvaltningen ska senast till junisammanträdet lämna en rapport över vilka utmaningar som på kort och lång sikt har uppstått med anledning av det ökade antalet nyanlända och hur utmaningarna kommer att hanteras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel inom socialpsykiatri som tycker att de blivit bemötta på ett bra sätt när de träffat en biståndshandläggare	85 %		År
Andel kvinnor inom socialpsykiatri som har en av beställaren godkänd genomförandeplan	80 %		År
Andel kvinnor inom socialpsykiatri som upplever att personalen är bra på att uppmuntra dem till att göra saker själva	90 %		År
Andel kvinnor som fullföljer öppenvårdsbehandling (Pelaren)	45 %		Tertial
Andel kvinnor som tycker att stödet de fått beviljat av Enheten för utredning och öppenvård vuxna har inneburit en förändring till det bättre	90 %		År
Andel män inom socialpsykiatri som har en av beställaren godkänd genomförandeplan	80 %		År
Andel män inom socialpsykiatri som upplever att personalen är bra på att uppmuntra dem till att göra saker själva	90 %		År
Andel män som fullföljer öppenvårdsbehandling (Pelaren)	45 %		Tertial
Andel män som tycker att stödet de fått beviljat av Enheten för utredning och öppenvård vuxna har inneburit en förändring till det bättre	90 %		År
Andel som besökt ungdomsmottagningen och som upplever att de fått ett bra stöd	95 %		År
Andel utredningsplaner som upprättas, av totalt antal utredningar (Utredningsenheten)	75 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Boendemiljön för den enskilde ska fortlöpande säkerställas inom förvaltningens verksamheter	2016-01-01	2016-12-31
Utförarenheten för Socialpsykiatri ska säkerställa att den enskilde haft möjlighet att vara delaktig vid utformandet av insatserna	2016-01-01	2016-12-31
Utförarenheten Socialpsykiatri ska säkerställa att genomförandeplanerna är uppdaterade. Beställarenheten ska granska att genomförandeplanen stämmer överens med beställda insatser.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Kvinnor och män har möjlighet att leva ett självständigt liv

Förväntat resultat

Kvinnor och män har ett varaktigt och självständigt boende. De insatser som ges stärker förmågan till ett självständigt liv och kvinnor och män upplever självständighet utifrån sin förmåga.

Kommentar

Bristen på möjlighet till att få en egen bostad innebär ett omfattande arbete med frågor relaterade till invånarnas boende, både personer som är aktuella inom verksamheterna men även andra, såsom nyanlända flyktingbarn och barnfamiljer som av olika anledningar blir av med sitt boende.

Det vräkningsförebyggande arbetet utgår från de lokala riktlinjer som antogs under 2015. Där har bland annat hyresrådgivaren en mycket viktig roll i kontakten med till exempel hyresvärdar.

Försöks- och träningslägenheter finns för personer som behöver stöd för att kunna klara av ett eget boende, med bland annat en "Boskola" för att på sikt få eget kontakt på bostad. Budget- och skuldrådgivarna är ett viktigt stöd för att personer med skulder ska få hjälp att göra upp betalningsplaner och så småningom få eget bostadskontakt. Inför 2016 kommer förvaltningen söka stimulansmedel för att utveckla en boendekedja med olika former av stöd både i att söka boende och behålla sitt boende, främst riktat till barnfamiljer, men även enskilda personer kommer att kunna omfattas av stödet.

Arbetet fortsätter med att försöka hitta lösningar för samlokalisering av det öppenvårdsarbete förvaltningen bedriver i samverkan med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar samt landstinget. En samlokalisering skulle innebära effektiviseringsmöjligheter och underlätta samverkan samt underlätta för brukarna att hitta till och besöka de olika verksamheterna.

Inom missbruksvården kommer fokus att läggas på att tidigt etablera kontakt med unga med missbruksproblem. Metoder ska utvecklas för att fånga upp och arbeta med unga kvinnor med missbruksproblem, en grupp som ökar. En särskild satsning görs på det uppsökande arbetet då denna grupp ofta är svår att motivera till behandling.

Arbetet inom socialpsykiatriens utförarverksamhet bygger på evidensbaserad praktik. Grunden för arbetet är att ge brukaren stöd i sin återhämtnings- eller förändringsprocess utifrån de mål den enskilde brukaren formulerat i sin genomförandeplan.

För kvinnor och män med insatser från socialpsykiatri ska alltid insatser i form av till exempel boendestöd först prövas för att i första hand ge den enskilde möjligheten att bo kvar i eget boende. Arbetet med uppsökande verksamhet fortsätter inom ramen för de medel som erhöles för ett treårigt projekt som påbörjades 2014.

Möjligheter till sysselsättning för kvinnor och män med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ska utvecklas.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *stadsdelsområdets olika stadsdelar utvecklas till trygga och levande områden*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Det brottsförebyggande arbetet utvecklas i syfte att minska brottsligheten och lokalt vidta åtgärder för att öka tryggheten. Samverkan sker bland annat med fastighetsägare, föreningar och polisen. Genom att tillämpa ett säkerhetsförebyggande förhållningssätt har verksamheterna god beredskap vid krissituationer.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %	100 %	År
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	78 %	75 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	68 %	64 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en analys av gängkriminaliteten i Stockholm och utforma förslag på förebyggande och motverkande insatser som bidrar till en socialt hållbar utveckling	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna kan bidra i trafiknämndens arbete med konceptet Levande Stockholm	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla de sociala mötesplatserna för äldre	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsområdets olika stadsdelar utvecklas till trygga och levande områden

Förväntat resultat

Kvinnor och män upplever stadsdelen som ett tryggt område att bo och vistas i. Verksamheterna arbetar säkerhetsförebyggande och har en god beredskap vid krissituationer.

Kommentar

Förvaltningens brottsförebyggande arbete ska fortsätta utvecklas, bland annat genom arbete i det lokala brottsförebyggande rådet.

Fortsatt samverkan sker med fastighetsägare, föreningar, polisen och andra aktörer för att utifrån de förutsättningar som råder lokalt vidta åtgärder för att öka tryggheten och minska brottsligheten.

Förvaltningen har tagit fram en strategi för att förebygga sociala oroligheter som ligger till grund för det trygghetsskapande arbetet. Under året ska ett samverkansavtal med lokalpolisområdena Farsta och Globen att skrivas där utgångspunkten är en gemensam lägesbild av stadsdelsområdet.

Tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning kommer en gemensam handlingsplan för hur det trygghetsskapande arbetet ska kunna samordnas över stadsdelsgränserna att tas fram.

Inom projektet Samverkan Östberga deltar flera av stadens förvaltningar och bolag, den entreprenaddrivna fritidsgården Omsorgsborgen och polisen. Arbetet fortsätter under 2016 med målet att öka tryggheten och attraktiviteten i området. Fryshuset har på stadsledningskontorets uppdrag genomfört en kartläggning av ungas situation i området. Kartläggningen är en viktig del av i det fortsatta arbetet.

Verksamheterna ska ha god beredskap vid krissituationer och tillämpa ett säkerhetsförebyggande förhållningssätt. Detta säkerställs genom lokala rutiner samt att krishantering och säkerhetsförebyggande diskuteras regelbundet.

Vid hembesök hos kvinnor och män med insatser från äldreomsorgen ges information om möjligheten att besöka de sociala mötesplatserna och om att delta vid de informationstillfällen som anordnas där vägledning ges bland annat om hur brand i bostaden kan förebyggas. I syfte att motverka bostadsbränder hos brukare i nämndens verksamheter sker samverkan med fastighetsägare enligt riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete (SBA).

I samverkan med andra förvaltningar och bolag genomförs trygghetsvandringar i syfte att öka tryggheten för flickor och pojkar, kvinnor och män. För att öka trygghet och tillgänglighet genomförs förnygringsbeskärning på träd och buskage samt slyröjning.

Förvaltningen arbetar i enlighet med stadens städgaranti gällande tömning av papperskorgar inom 24 timmar. Arbetet med att förstärka städning och skötsel i de prioriterade stadsdelarna intensifieras. Föreningar bjuds årligen in för att hjälpa till med städning av de egna stadsdelarna och erhåller då ett bidrag. Detta görs för att bidra till att stärka medvetenheten om den egna stadsdelen.

Medborgarnas möjlighet till inflytande i förnyelse av parkmiljön ska stärkas genom dialoger och kommunikation. Förvaltningen kommer under året att arbeta för att särskilt stärka barns möjligheter att påverka.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel som tycker att det är rent och städat i stadsdelsområdet	70 %		År
Andel ungdomar som känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensamma sent en kväll i området	68 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enskede-Årsta-Vantörs och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar kommer under året att arbeta fram en gemensam handlingsplan för hur det trygghetsskapande arbetet ska kunna samordnas över stadsdelsgränserna.	2016-01-01	2016-12-31
Träd och buskage beskars vid behov.	2016-01-01	2016-12-31
Under året ska ett samverkansavtal mellan stadsdelsförvaltningen och lokalpolisområden Farsta och Globen att tas fram.	2016-01-01	2016-12-31
Åtgärdsplaner ska upprättas för asfaltsarbeten och slyröjning för gång- och cykelbanor.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *aktivt arbeta för att utöka antalet bostäder för kvinnor och män med funktionsnedsättning*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. För att säkerställa att stadens behov av bostäder för personer med funktionsnedsättning tillgodoses, genomförs planeringen av bostadsutbyggnaden tidigt i samarbete med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och fastighetskontoret. Tillgänglighetsaspekter beaktas vid om- och nybyggnation.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	tas fram av nämnden	År
 Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnen och stadsdelsnämnderna utreda hur tillgången till bostäder med särskild service LSS och SoL kan säkerställas.	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden göra en översyn av behovet och finansieringen samt placeringen av korttidsboende	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt fastighetsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att prövning sker om att bostadsexploateringsprojekt kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning på boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning	2016-01-01	2016-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Micasa ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020-2040	2016-01-01	2016-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende samt intressentboenden, med inriktning att öka antalet boenden i staden	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Nämnden arbetar aktivt för att utöka antal bostäder för kvinnor och män med funktionsnedsättning

Förväntat resultat

Tillgången på bostäder med särskild service ökar i stadsdelsområdet och fler kvinnor och män med funktionsnedsättning har möjlighet att få en lämplig bostad.

Kommentar

Stadsdelen är i en period av stark tillväxt och utveckling, vilket tillsammans med den demografiska utvecklingen, ger ett ökat och föränderligt behov av lokaler för verksamheterna.

Samarbete med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och fastighetskontoret sker i tidiga planeringsskeden av bostadsutbyggnaden för att säkerställa att stadens behov av bostäder för personer med funktionsnedsättning tillgodoses. Förvaltningen verkar också för att det som byggs i stadsdelen är klimatsmart och långsiktigt hållbart. Detta understryks även i de remissyttranden som lämnas kring detaljplaner och program, exempelvis genom förordande av att möjligheterna till installation av solcellslösningar undersöks. Större exploateringsområden som är i tidiga planeringsskeden är Årstafältet, Slakthuset och Älvsjö/Sjöängen.

Möjligheter att vid minskat behov av boenden inom äldreomsorgen omvandla dessa till boenden för annan målgrupp, bevakas. Det kan exempelvis handla om att omstrukturera små äldreboenden till gruppboenden för personer som omfattas av insatser från LSS eller för personer under 65 år inom socialpsykiatri. Tillgänglighetsaspekter beaktas alltid vid både om- och nybyggnation.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I samband med nybyggnation ska förvaltningen beakta behovet av bostäder för personer med funktionsnedsättning	2016-01-01	2016-12-31
I samband med om- och nybyggnad ska förvaltningen sträva efter att skapa så energieffektiva lokaler som möjligt, som till exempel plusenergihus, passivhus eller andra lösningar.	2016-01-01	2016-12-31
I samband med remissyttranden för nya detaljplaner för bostäder ska förvaltningen belysa frågor som rör tillgänglighet i utomhusmiljö och i verksamhetslokaler	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *invånarna i Enskede-Årsta-Vantör möter ett varierat och tillgängligt utbud av aktiviteter som främjar rörelse, motion och hälsa*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Inom förskolan och fritidens verksamheter belyses grunden till det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa. Flickor och pojkars rörelseglädje stimuleras genom aktiviteter som utvecklar motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning.

Genom att erbjuda ett brett utbud av idrott, friluftaktiviteter och dans ska flickor och pojkar uppmuntras och stimuleras till hälsosamma aktiviteter.

Kvinnor och män inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri, ska få möjlighet att vara delaktiga i olika hälsofrämjande aktiviteter som grundar sig i brukarnas egna önskemål och intressen. Syftet är att fler personer ska klara sig själva en längre tid med ökat välbefinnande. Öppna sociala mötesplatser ska främja god gemenskap, goda matvanor, fysisk träning och friskvård.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	80 %	77 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska inventera och följa upp verksamheter inom ramen för uppdraget "fritid för alla"	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarna i Enskede-Årsta-Vantör möter ett varierat och tillgängligt utbud av aktiviteter som främjar rörelse, motion och hälsa

Förväntat resultat

Flickor och pojkar utvecklar förståelse för vikten av att värna om en god hälsa samt utövar fysiska aktiviteter. Kvinnor och män med stöd och omsorg inom nämndens verksamheter upplever att de möter ett varierat utbud av hälsofrämjande aktiviteter. Möjligheterna till spontanidrott för både kvinnor och män är goda i stadsdelen.

Kommentar

Förskolan ska lägga grunden till det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa samt erbjuda flickor och pojkar inom- och utomhusmiljöer som lockar till rörelselek. Flickor och pojkars rörelseglädje ska stimuleras genom aktiviteter som utvecklar motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning. Förskolorna erbjuder regelbundna, planerade rörelseaktiviteter till exempel med hjälp av särskilda program så som Miniröris. I stadsdelsområdet finns också ca 300 utbildade instruktörer i barnyoga som är en del av verksamheten.

Förskolan lägger en grund för goda måltidsvanor och attityder till mat. Som ett stöd för att hålla en jämn och hög kvalitet används förvaltningens riktlinjer för mat och måltider i förskolan. Riktlinjerna grundar sig på Nordiska näringsrekommendationer 2012 (NNR 2012) och Livsmedelverkets råd för mat i förskolan. Ett steg för att ytterligare säkra matens näringsriktighet och underlätta matsedelsplanering kommer att tas under året då ett kostdatasystem kommer att testas inom förskolan.

Fritidsverksamheten ska i samverkan med föreningslivet uppmuntra och stimulera till hälso-samma aktiviteter genom att erbjuda ett brett utbud av idrott, friluftaktiviteter och dans. Parklekarna erbjuder många tillfällen till rörelse och lek under alla årstider. Utredning pågår om framtidens parklekar i samarbete med fastighetskontoret och övriga stadsdelsförvaltningar. Villkoren för föreningsdrivna parklekar kommer att ses över under året. Förvaltningen utreder möjligheten att återöppna parkleken i Vättersdälden. Sommarverksamheter anordnas till största delen utomhus med bland annat utflykter, fotboll, kubb, fiske och bad. På sommargården Simpvik (på Gålö) kommer liksom tidigare att anordnas dagkollo med bad, fiske och en mängd andra aktiviteter. Busstransporter dit kommer att erbjudas utan kostnad. En särskild anpassad verksamhet för funktionsnedsatta ungdomar, kommer i samverkan med närliggande stadsdelar, att anordnas på Simpvik under en sommarvecka. Föreningsbidrag kommer att ges till föreningar som anordnar kvalitativa aktiviteter för flickor och pojkar i stadsdelsområdet.

Egen regis verksamheter ska möjliggöra för kvinnor och män inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri, att vara delaktiga i olika hälsofrämjande aktiviteter. Den enskildes egna önskemål och intressen ska styra vilka aktiviteter som genomförs och stödet att delta i aktiviteter ges både i grupp och individuellt. Möjligheter till hälsofrämjande aktiviteter inom de öppna sociala mötesplatserna erbjuds utifrån brukarnas önskemål. Syftet är att fler personer ska klara sig själva en längre tid med ökat välbefinnande. Idag finns tio mötesplatser, tre senorgym och ett utegym. Mötesplatserna för seniorerna ska främja god gemenskap, goda matvanor, fysisk träning och friskvård. Hälsoveckan för äldre kvinnor och män vidareutvecklas och dagsutflykter erbjuds året runt. Hemtjänsten fortsätter erbjuda gemensam fika utomhus under sommarmånaderna och servicehusen ger möjlighet till promenader och utomhusvistelse utan biståndsbeslut.

Verksamheterna prioriterar rehabiliterande insatser och erbjuder bland annat balansträningskurser och kurser i Senior Power. Egen regis förebyggande verksamheten ger information om mötesplatserna för att få fler besökare och för att nå dem som inte redan deltar. Genom förebyggande enheten kommer personer över 85 år erbjudas möjlighet att utan biståndsbedömning få stöd vid utevistelse eller promenader. Utvärdering av efterfrågan och behov kommer att ske efter sex månader.

Ett flertal enheter inom egen regi kommer under året använda sig av vårdhund för att öka välbefinnandet hos äldre kvinnor och män samt motivera till social gemenskap, fysisk och kognitiv träning.

En dietist anställs med stöd av stimulansmedel och ska i första hand arbeta mot de särskilda boenden som finns inom äldreomsorgen.

Inom socialpsykiatri fortgår arbetet med att främja en hälsosam livsstil och olika aktiviteter erbjuds, såsom hälsofrukost på stödboende och yogakurs i samarbete med Vuxenskolan och Riksförbundet för social och mental hälsa (RSMH). Nystartade Enskede gruppboende kommer att ta hjälp av avdelningens dietist i det fortsatta arbetet med en hälsosam livsstil. Även gruppboendena riktade till personer med funktionsnedsättning fortsätter att erbjuda brukarna en hälsosam livsstil.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel som tycker att det finns goda möjligheter till spontanidrott i stadsdelen	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En studie av lämplig placering av parkouranläggning i Enskede-Årsta-Vantör ska tas fram under året.	2016-01-01	2016-12-31
I arbetet med mat och måltider ska förskolorna utgå från stadsdelens gemensamma riktlinjer.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *invånarna i Enskede-Årsta-Vantör möter ett varierat och tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Kulturen utgör en integrerad och naturlig del i förskolans och fritidens verksamheter och flickor och pojkar uppmuntras till skapande och kommunikation med hjälp av olika estetiska uttrycksformer. Kvinnor och män inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri ges möjlighet att vara delaktiga i olika kulturaktiviteter och kan utifrån egna önskemål och intressen delta i aktiviteter både i grupp och individuellt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	80 %	72 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarna i Enskede-Årsta-Vantör möter ett varierat och tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter

Förväntat resultat

Flickor och pojkar tar del av och utövar kultur i olika former. Kvinnor och män med stöd och omsorg inom nämndens verksamheter har möjlighet att delta i ett varierat och tillgängligt utbud av kulturaktiviteter.

Kommentar

Förvaltningen kommer att samordna beställningar av olika kulturevenemang för flickor och pojkar som ett komplement till de professionella kulturupplevelser som anordnas av enheterna. Föreningsbidrag kommer att ges till föreningar som erbjuder aktiviteter riktade till flickor och pojkar i stadsdelsområdet.

Kulturen utgör en integrerad och naturlig del i förskolans och fritidens verksamheter. Personalen ska stimulera och uppmuntra till skapande och kommunikation med hjälp av olika estetiska uttrycksformer. Miljön i verksamheterna ska utformas så att flickor och pojkar ges förutsättningar att använda sin fantasi, uttrycka sig och skapa på eget initiativ. De ska också ges möjlighet att ta del av olika kulturupplevelser för att utveckla tankar och fantasi samt ge tillfällen att fånga upp frågor och funderingar. Som ett stöd för arbetet finns programmet för barn- och ungdomskultur i Stockholms stad; ”Kultur i ögonhöjd”. Programmet innefattar kultur för, av och med barn.

För kvinnor och män inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri arbetar förvaltningen med möjlighet till delaktighet i olika kulturaktiviteter. Den enskildes egna önskemål och intressen ska styra vilka aktiviteter som genomförs och stödet att delta i aktiviteter ges både i grupp och individuellt. Alla kvinnor och män inom äldreomsorgen, som vill och kan, ska få delta i regelbundna sociala och kulturella aktiviteter på vård- och omsorgsboende och servicehus. Äldreomsorgen erbjuder, genom en särskild satsning, möjligheter till kulturupplevelser inom de öppna sociala mötesplatserna och genom dagsutflykter året runt. Medel avsätts för detta ändamål.

I samråd med pensionärsrådet och frivilligorganisationer vidareutvecklas de sociala mötesplatserna för kvinnor och män inom äldreomsorgen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel förskoleavdelningar där barnen upplevt minst två professionella kulturupplevelser under året	100 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *kvinnor och män ges likvärdig äldreomsorg*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Äldreomsorgens värdegrundsarbete är viktig i all verksamhet, alla kvinnor och män ska uppleva att de bemöts med respekt. Verksamheterna arbetar för att brukaren ska vara delaktig i utredningen och att kontinuerlig uppföljning görs av beviljade insatser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personal med grundutbildning inom äldreomsorgen	90	Fastställs 2016	Tertial
 Andel personer på vård- och omsorgsboende som fått en enkel eller fördjupad läkemedelsgenomgång	100	Fastställs 2016	Tertial
 Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende	95 %	95 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	95 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	86 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	80 %	85 %	År
Kommentar Resultat i brukarundersökning 2015 på fråga "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?" är 77 % i EÄV. Årsmål på 80 % är ett realistiskt mål att nå 2016.			
 Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	10	Maximalt 10 personer	År
 Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	70 %	70 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	84 %	84 %	År
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	90 %	90 %	År
 Timavlönades andel av totalt arbetad tid	25	Fastställs 2016	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska ta fram rutiner för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2016-01-01	2016-12-31
 Äldrenämnden får i uppdrag, att utreda och i samarbete med stadsdelsnämnderna, Micasa AB och servicenämnden fastlägga en strategi för trygghetslarm i särskilt boende, inklusive ansvar för upphandling av dessa larm	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Kvinnor och män ges likvärdig äldreomsorg med hög kvalitet

Förväntat resultat

Kvinnor och män får ett bra bemötande samt är delaktiga vid utredningen, planeringen, genomförandet och uppföljningen av sina insatser. De kan påverka insatsernas utformning och vet hur och när insatserna ska utföras. Kvinnor och män är nöjda med sina insatser, känner sig trygga i hemmet och med personalen samt kan tillkalla hjälp vid behov. Kvinnor och män, som nämnden har hälso- och sjukvårdsansvar för, får utifrån en individuell bedömning en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering.

Kommentar

Kvinnor och män som har kontakt med biståndshandläggarna ska uppleva att de bemöts på ett bra sätt.

Utredningar inom äldreomsorgen ska innehålla information om brukarens egen syn på sin livssituation. Brukaren ska vara delaktig i utredningen och beviljade insatser ska kontinuerligt följas upp. Beställningen från den myndighetsutövande enheten är utgångspunkten för genomförandeplanen. Biståndshandläggarna säkerställer att genomförandeplanen som den enskilde och utföraren skriver tillsammans överensstämmer med beställda insatser.

Äldre kvinnor och män ska stärkas till att kunna leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar. Innan insatser beviljas ska möjligheten till självständighet genom anpassade hjälpmedel beaktas. Information om möjligheten till bostadsanpassning, anhörigstöd och de sociala mötesplatser som finns i stadsdelsområdet ska ges.

Information ska också ges om andra samhällsorgan och organisationer som erbjuder stöd och insatser som kan stärka den enskilde.

I kommunfullmäktiges budget redogörs för behovet och bristen på anpassade boenden för äldre i form av profilboende och intressentboende med olika typer av språklig- och/eller kulturell inriktning. Då Stockholm är förvaltningsområde för det finska språket ska behovet av äldreboende för finskspråkiga tillgodoses. I linje med detta kommer förvaltningen att utreda möjligheterna för profilboende inom Enskede Nya servicehus till personer med finländsk bakgrund.

Nämnden har hälso- och sjukvårdsansvar (upp till sjuksköterskenivå) inom vård- och omsorgsboende, servicehus, dagverksamhet för personer med demenssjukdom. Viktiga fokusområden under året är fortsatt utveckling av arbetet med vård i livets slutskede, riskbedömningar och åtgärder vid fall, trycksår och nutrition samt registrering i de nationella registren Senior alert, BPSD (svenskt register för beteendemässiga och psykiska symtom vid demens) och palliativa registret. Samverkan med landstinget vidareutvecklas i syfte att säkra stödet till teamet kring den enskilde. Detta omfattar fortsatt utveckling av arbetsmetoder för vård och omsorg om personer med demenssjukdom. Processledarna i projektet införande av Nationellt fackspråk utbildas även som supportfunktion till olika stödsystem inom eHälsområdet, exempelvis NPÖ (Nationell patientöversikt), kvalitetsregistren, Pascal mm.

Prioriterade områden inom egen regi verksamheter är måltidssituationer, rätt till utevistelse och sociala aktiviteter på vård- och omsorgsboenden och servicehus samt vidareutveckling av teamarbetet kring brukaren. Rätt till daglig utevistelse på vård- och omsorgsboende genomförs och följs upp på ett strukturerat sätt. Värdegrundsarbetet fortsätter liksom arbetet med att utveckla dokumentationen. Kvinnor och män som har kontakt med äldreomsorgen ska uppleva att de bemöts med respekt.

Under hösten 2015 tog egen regi fram ett verktyg för att kvalitetssäkra demensvården inom avdelningens samtliga äldreomsorgsverksamheter. Under året kommer enheterna kvalitetsstämplas allteftersom de uppnår 5 stjärnor. Enheterna får en stjärna för varje av följande: all personal har genomgått Demens ABC, all personal har genomgått Demens ABC+, enheten arbetar med Äldrecentrums checklista för kvalitetsutveckling av demensvård, enheten arbetar efter Demenscentrums handbok och deltagit i deras webbutbildning samt att enheten har utbildade Silviasystrar.

En hemtjänstenhet inom egen regi kommer att delta i ett projekt kring nyckelfri hemtjänst. Projektet leds av äldreförvaltningen i syfte att avgöra om systemet kan ge vinster i form av ökad säkerhet, insparad tid och förbättrad arbetsmiljö.

Egen regi deltar i riktad utbildning och handledning för äldreomsorgens personal via stadens kompetensutvecklingsfond kring psykisk ohälsa, missbruk och våld i nära relation. Alla tillsvidareanställda ska ha adekvat grundutbildning.

Egen regi återtar Enskededalens servicehus 1 oktober 2016, där även den öppna sociala mötesplatsen Knuten samt Skogsgläntans vård- och omsorgsboende ingår. Förvaltningen anser att de klarlägganden som väntas framkomma av stadens äldreboendeutredning bör inväntas innan ny upphandling av servicehus sker. Detta servicehus kan även bli aktuellt för omvandling av ett antal tomma lägenheter till boenden för annan målgrupp, ensamkommande flyktingbarn enligt stadsdelsnämndens skrivelse vid sitt möte i november. Staben inom egen regi utökas med en biträdande avdelningschef för att exempelvis skriva och lämna egenregi anbud.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel kvinnliga besökare i genomsnitt per vecka, på de tio öppna sociala mötesplatser för äldre	50 %		År
Andel kvinnor inom äldreomsorgen som har en av beställaren godkänd genomförandeplan	80 %		År
Andel manliga besökare i genomsnitt per vecka, på de tio öppna sociala mötesplatser för äldre	50 %		År
Andel män inom äldreomsorgen som har en av beställaren godkänd genomförandeplan	80 %		År
Andel som tycker att de blivit bemötta på ett bra sätt när de träffat en biståndshandläggare	90 %		År
Andel över 80 år som tackat ja till erbjudande om förebyggande hembesök	14 %		År
Antal kvinnliga besökare en genomsnittlig vecka på våra öppna sociala mötesplatser	280		År
Antal manliga besökare en genomsnittlig vecka på våra öppna sociala mötesplatser	60		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Boendemiljön för den enskilde ska fortlöpande säkerställas inom förvaltningens verksamheter	2016-01-01	2016-12-31
Brukare på vård- och omsorgsboendena ska erbjudas daglig promenad/utevistelse	2016-01-01	2016-12-31
Enheterna ska säkerställa att den enskilde haft möjlighet att vara delaktig vid utformandet av insatserna.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen ska informera om möjligheten till bostadsanpassning	2016-01-01	2016-12-31
Genomföra en kartläggning av behovet av anhörigstöd	2016-01-01	2016-12-31
Servicehus och vård- och omsorgsboenden ger varje person en individuell bedömning med fokus på ADL, funktionsbedömning och riskbedömning gällande fall, undernäring och trycksår samt årlig läkemedelsgenomgång och omvårdnad i livets slutskede enligt "Rutinerna för den äldre hälsa och välbefinnande".	2016-01-01	2016-12-31
Utföra enheterna registrerar i kvalitetsregistren Senioralert, BPSD och Palliativa registret	2016-01-01	2016-12-31
Utföra enheterna ska säkerställa att genomförandeplanerna är uppdaterade. Beställarenheten ska granska att genomförandeplanen stämmer överens med beställda insatser.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Nedan sammanfattas hur de nämndmål som föreslås i verksamhetsplanen bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet. Genom nämndens miljöhandlingsplan läggs fokus på en hållbar livsmiljö och därmed miljöeffektiva transporter, giftfria varor och byggnader, hållbar energi-, mark- och vattenanvändning, miljöeffektiv avfallshantering samt sund inomhusmiljö.

Förvaltningen använder enbart miljöbilar och tankar dessa med avsett miljöbränsle när möjligt. Genom att utveckla möjligheter till stadsodling och resursåtervinning för invånarna kan de bidra till en resurseffektiv och miljövänlig livsstil. Förvaltningen arbetar med att uppnå giftfria miljöer i verksamheterna och kemikaliesmart förskola.

Nedan följer inriktningsmålet Ett klimatsmart Stockholm nedbrutet på kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och stadsdelsnämndens mål för att uppfylla desamma:

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *verksamheterna medverkar till ett klimatsmart Stockholm*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Fortsatt arbete pågår med att följa nämndens klimat- och miljöhandlingsplan med fokus på miljöeffektiva transporter, giftfria varor och byggnader, hållbar energianvändning, hållbar användning av mark och vatten, miljöeffektiv avfallshantering och sund inomhusmiljö. Målet är en hållbar livsmiljö som ska värnas och utvecklas, vilket uppnås genom delmål, indikatorer samt aktiviteter som nämnd och förvaltning arbetar med.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Köpt energi (GWh)	2,148 GWh	Fastställs 2016	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter bidrar till ett klimatsmart Stockholm

Förväntat resultat

Stadsdelens verksamheter är energieffektiva med minskade utsläpp av växthusgaser som följd. Elanvändningen minskar. Matavfall för biologisk behandling sorteras ut. Samtliga verksamheter genomför aktiviteter i klimat- och miljöhandlingsplanen som är aktuella för enheten.

Kommentar

Förvaltningen ska fortsätta att arbeta efter nämndens miljöhandlingsplan.

I planen fokuseras på sex särskilda mål som är gemensamma för staden som helhet; miljöeffektiva transporter, giftfria varor och byggnader, hållbar energianvändning, hållbar användning av mark och vatten, miljöeffektiv avfallshantering och sund inomhusmiljö. Klimat- och miljöhandlingsplanen speglar förvaltningens arbete för att en hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas, och beskriver mål, delmål och indikatorer som nämnden följer upp och har rådighet över, samt anger aktiviteter som förvaltningen ska arbeta med. Förvaltningen fortsätter arbetet med att byta ut befintliga fordon mot elbilar där så är möjligt. Även elcyklar kommer att införskaffas som alternativa transportmedel inom hemtjänsten.

I remissyttranden över detaljplaner framhåller förvaltningen behovet av förutsättningar för hållbar stadsutveckling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska presentera förslag till investeringar inom ramen för klimatmiljarden.	2016-01-01	2016-04-30
I samband med förslag till bebyggelse i särskilt betydelsefulla mark- och vattenområden, ska grönkompensation med likvärdig funktion i närområdet begäras.	2016-01-01	2016-12-31
Löpande översyn görs för de bilar vars avtal löper ut för att se om de kan ersättas med elbilar.	2016-01-01	2016-12-31
Vid nybyggnation och större ombyggnation av förskolor och lokaler för äldreomsorgen ska tillagningskök alltid utredas.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *verksamhetens transporter genomförs på ett hållbart sätt*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Förvaltningen använder enbart miljöbilar, vilka i största möjliga utsträckning tankas med det miljöbränsle de är avsedda för. Om möjligt köps elbil vid nyanskaffning av bil. I klimat- och miljöhandlingsplanen ingår en resepolicy för miljövänliga resor i tjänsten som gäller samtliga verksamheter i förvaltningen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elbilar		14 %	Halvår

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska medverka till att skapa fullvärdiga cykel-pendlingsstråk samt att med trafiknämnden utreda hur medel för investeringar och reinvesteringar av huvudstråken för cykel som ligger inom stadsdelarnas ansvar ska finansieras och byggas	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Verksamhetens transporter genomförs på ett hållbart sätt

Förväntat resultat

Alla resor och transporter i förvaltningens regi genomförs på ett hållbart sätt.

Kommentar

Förvaltningen använder enbart miljöbilar och dessa ska i största möjliga utsträckning tankas med det miljöbränsle de är avsedda för. I klimat- och miljöhandlingsplanen ingår en resepolicy för miljövänliga resor i tjänsten som gäller alla verksamheter i förvaltningen. Inför en eventuell nyanskaffning av bil kommer en prövning av nödvändighet och användningsområde att göras med målet att om en bil ska anskaffas ska det vara en elbil.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
E85-bilar och fordonsgasbilar ska tankas med det miljöbränsle de är avsedda för	2016-01-01	2016-12-31
Upphandling av interna mattransporter genomförs. Miljökrav gällande klimatsmarta transporter kommer att ställas i upphandlingen.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *förvaltningens verksamheter medverkar till en hållbar mark- och vattenanvändning*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Förvaltningen arbetar för att öka antalet nyplanterade träd i samband med grönkompensationsprojekt.

Nämndmål:

Förvaltningens verksamheter bidrar till en hållbar mark- och vattenanvändning

Förväntat resultat

Arbetet med den biologiska mångfalden stärks vid ombyggnad och nyproduktion.

Kommentar

Arbetet med den biologiska mångfalden stärks genom att en plan för ekosystemtjänster tas fram. I samband med grönkompensationsprojekt verkar förvaltningen för att öka antalet nyplanterade träd och arbetar för att främja trädplantering vid ombyggnad och nyproduktion.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En plan avseende förvaltningens arbete med ekosystemtjänster ska tas fram.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen ska undersöka möjligheterna till trädplantering i samband med större ombyggnationer av parkmiljöer.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Förvaltningen arbetar med att främja möjligheterna för invånarna att bidra till en resurseffektiv och miljövänlig livsstil genom att skapa möjligheter till stadsodling och resursåtervinning. Reinvesteringar i parkmiljön pågår under året och stadsmiljöverksamheten utvecklar och skapar möjligheter till stadsodling. För att bidra till stadens program för avfallshantering i stadens offentliga rum görs en översyn av bland annat papperskorgar och källsortering i offentlig miljö.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa goda möjligheter till stadsodling i Stockholm	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska involveras i programmet för avfalls- hantering i stadens offentliga rum	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Förvaltningen främjar möjligheterna för invånarna att bidra till en resurseffektiv och miljövänlig livsstil genom att skapa möjligheter till stadsodling och resursåtervinning.

Förväntat resultat

Antalet platser för stadsodling ökar och stadsdelsnämnden involveras i programmet för avfallshantering i stadens offentliga rum.

Kommentar

Lokal- och stadsmiljöenheten fortsätter arbetet med reinvesteringar i parkmiljön och utvecklar arbetet med att skapa möjligheter till stadsodling inom stadsdelsområdet. Stadsdelsnämnden involveras i trafiknämndens, miljö- och hälsoskyddsnämndens och Stockholm Vattens arbete med program för avfallshantering i stadens offentliga rum. En översyn av stadens papperskorgar ska göras, källsortering i den offentliga miljön ska utvecklas och eventuella ytterligare sopsugssystem ska utredas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Aktuella brukaravtal redovisas årligen för stadsdelsnämnden.	2016-01-01	2016-03-31
En strategi för utveckling av stadsodling ska presenteras.	2016-01-01	2016-05-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *nämndens verksamheter är kemikaliesmarta*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Målet är giftfria miljöer i verksamheterna och i syfte att identifiera samt eliminera eventuella stora kemiska risker för barns hälsa arbetar förskolorna aktivt med kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %	Fastställs 2016	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB)	100 %	Fastställs 2016	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden av totalt inköpta måltider och livsmedel.	35 %	Fastställs 2016	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är kemikaliesmarta

Förväntat resultat

Andelen köpta ekologiska livsmedel inom förvaltningens verksamheter ökar. Förskolorna arbetar aktivt med kemikaliecentrums vägledning för en kemikaliesmart förskola.

Kommentar

Förvaltningen strävar efter giftfria miljöer i verksamheterna och samarbetar med miljöförvaltningen och kemikaliecentrum när specialistkompetens krävs. Förskolorna i stadsdelsområdet arbetar alla aktivt med kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola. Detta för att identifiera och ta bort eventuella stora kemiska risker för barnens hälsa.

I de fall förvaltningen genomför inköp inför möten och konferenser ska alltid miljömässiga krav såsom närproducerat och ekologiskt producerat ställas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska samverka med Kemikaliecentrum och söka centrala medel vid behov.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *nämndens verksamheter har en god inomhusmiljö*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Översyn av ljud och buller görs i förskolorna i samverkan med fastighetsägare och fysiska skyddsronder genomförs regelbundet i lokaler tillsammans med skyddsombud.

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har en god inomhusmiljö

Förväntat resultat

I planeringen av ut- och nybyggnation arbetar nämnden förebyggande med risker för störningar i inomhusmiljön. Buller, dålig luftkvalitet och luktstörningar ses över. Skyddsronder genomförs.

Kommentar

Kommunfullmäktiges budget anger att staden ska erbjuda sunda lokaler och bostadsmiljöer för stockholmarna. Stockholm har en hög standard på sin bostadsbebyggelse men det finns fortfarande hälsobesvär relaterade till inomhusmiljön i en del av stadens byggnader.

Det är viktigt att redan i planeringsstadiet av nya bostäder och lokaler anpassa exempelvis utformning för att skapa bästa möjliga boende- och arbetsmiljö.

Förskolorna har börjat se över ljud och buller i befintliga lokaler i samverkan med fastighetsägare.

Fysiska skyddsronder genomförs regelbundet i alla förvaltningens lokaler tillsammans med skyddsombud för att identifiera och åtgärda brister och risker.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett funktionsprogram för förskolelokaler tas fram under 2016.	2016-01-01	2016-12-31
Skyddsronder med en uppföljande rond genomförs	2016-01-01	2016-12-31
Vid om- och nybyggnation ska förvaltningen arbeta för att uppnå så god ljus- och ljudmiljö som möjligt.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nedan sammanfattas hur de nämndmål som föreslås i verksamhetsplanen bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet. Förvaltningen vidareutvecklar samverkan med högskolor och universitet genom att bland annat ta emot praktikanter från socialhögskolan. Samarbete pågår mellan förvaltningen och Stockholms Business Region samt företagarföreningar och privata utförare i stadsdelen.

Genom arbetet med att invånarna i stadsdelen ska vara eller bli självförsörjande minskar antalet personer med ekonomiskt bistånd. Stöd erbjuds i form av rehabilitering och alternativa försörjningsvägar samt anställning via Jobbtorg, visstidsanställning i stadens verksamheter samt offentligt skyddad anställning. Feriearbeten erbjuds under skolloven.

Förvaltningens medarbetare erbjuds kompetensutveckling utifrån individuella kompetensutvecklingsplaner och verksamhetens behov och chefer erbjuds chefs- och ledarutvecklingsprogram. Barnskötare och vårdbiträden erbjuds grundutbildning och barnskötare uppmuntras till att gå förskolläraryt utbildning.

Nämnden uppnår en budget i balans genom bland annat systematisk styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi samt genom en tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser.

Nedan följer inriktningsmålet Ett ekonomiskt hållbart Stockholm nedbrutet på kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och stadsdelsnämndens mål för att uppfylla desamma:

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Förvaltningen vidareutvecklar samverkan med högskolor och universitet bland annat genom att ta emot praktikanter från socialhögskolan samt erbjuda studenter på förskolläraryt utbildningen att göra sin verksamhetsförlagda utbildning i stadsdelsområdets förskolor.

Nämndmål:

Förvaltningen vidareutvecklar samverkan med högskolor och universitet

Förväntat resultat

Samverkan sker med högskolor och universitet. Verksamheten utvecklas utifrån forskning och evidensbaserade metoder.

Kommentar

Utveckling av Praktikcentrum på Stureby vård- och omsorgsboende fortsätter. I överenskommelsen om verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för sjuksköterskeprogrammet regleras antalet studenter som bereds praktikplatser inom egen regi. Totalt beräknas 80 studerande tas emot per år. Stureby vård- och omsorgsboende är en av de fyra utsedda akademiska noder för samverkan med Kungliga tekniska högskolan (KTH) och Karolinska institutet (KI).

Samverkan med gymnasieskolor fortsätter genom att ta emot praktikanter. Avdelningarna kommer att ta emot ca 15 praktikanter från socialhögskolan. Förvaltningen samverkar med högskolor och universitet kring förskollärarytbildningen och har för närvarande ca 45 lärarstudenter som gör sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) i stadsdelsområdets förskolor. Två av förvaltningens förskolor ingår också i ett flerårigt forskningsprojekt ("Små barns lärande") som genomförs tillsammans med Linnéuniversitetet och tolv andra kommuner runt om i landet.

Förvaltningen deltar, tillsammans med Skärholmen och Rinkeby-Kista i Interethnic Coexistence in European Cities (ICEC), ett internationellt samarbete mellan Stockholm, Wien och Amsterdam. Arbetet leds av universiteten i Amsterdam och Wien samt KTH i Stockholm.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal högskolestudenter som bereds praktik och/eller utbildning inom förvaltningen.	140		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *företag väljer att etablera sig i Enskede-Årsta-Vantör*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Samarbete fortgår med Stockholm Business Region samt företagarföreningar och privata utförare i stadsdelen.

Nämndmål:

Företag väljer att etablera sig i Enskede-Årsta-Vantör

Förväntat resultat

Förvaltningen har ett gott samarbete med Stockholm Business Region samt de företagarföreningar och privata utförare som finns i stadsdelen.

Kommentar

Förvaltningen har ett gott samarbete med Stockholm Business Region samt de företagarföreningar och privata utförare som finns i stadsdelen. Som ett led i att få fler företagare att etablera sig i stadsdelsområdet ska förvaltningen under året utvärdera vilka områden i respektive stadsdel som är i behov av förnyelse. Detta i enlighet med den stadsövergripande strategi som påbörjats centralt.

En förstudie ska genomföras för att klargöra hur stadsdelsnämnden kan driva fram, ta initiativ till eller på annat sätt stödja framväxten av arbetsintegrerande sociala företag, främst i Östberga, men även i andra områden. Förstudien ska rymma reflektioner och beräkningar för exempelvis organisation, samverkan med stadens nämnder och myndigheter och eventuella investeringar. Förstudien ska presenteras på nämndmöte i maj 2016. En av utgångspunkterna för förstudien är rapport från arbetsmarknadsförvaltningen om sociala företag, det finns också lärdomar att dra av framgångsrika exempel i andra kommuner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska stötta utvecklingen av Högdalens energi- och miljökluster.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *invånarna i Enskede-Årsta-Vantör ska vara eller bli självförsörjande*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Nuvarande trend är att antal personer som har ekonomiskt bistånd minskar. En lättnad på arbetsmarknaden leder till att färre unga har ekonomiskt bistånd. Förvaltningen arbetar med att erbjuda stöd i form av rehabilitering och alternativa försörjningsvägar samt anställning via Jobbtorg, visstidsanställning i stadens verksamheter och offentligt skyddad anställning. Samarbete sker med ett flertal myndigheter. Feriearbeten anordnas som tidigare år under skolloven med fokus på arbetsplatser av god kvalitet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,2 %	1,9 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,2 %	Tertial
 Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	58 st	750	Tertial
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	14 st	500 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	950 st	10 000 st	År
 Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	175 st	800 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	950 st	8000 st	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Stockholm Business Region, inom ramen för samarbetet med Start-up Stockholm, samt stadsdelsnämnderna utveckla möjligheten för unga stockholmare att driva sommarlovsföretag inom ramen för feriejobb.	2016-01-01	2016-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.	2016-01-01	2016-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla metoder och insatser för att stödja Jobbtorgsaspiranter med psykosocial problematik. Under året skall ett centrum för särskilt stöd inrättas.	2016-01-01	2016-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska utöka den uppsökande verksamheten riktad till arbetslösa unga upp till 29 år i samråd med stadsdelsnämnderna samt övriga berörda nämnder, bolag och externa aktörer. En utredning och ett handlingsprogram för att bryta ungas utanförskap i Stockholm ska tas fram i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden och övriga berörda nämnder	2016-01-01	2016-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarna i Enskede-Årsta-Vantör ska vara eller bli självförsörjande

Förväntat resultat

Antal hushåll som uppbär försörjningsstöd minskar.

Kommentar

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd har minskat något under 2015 och prognosen är att denna utveckling fortsätter.

Förvaltningens mål för andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen ligger trots detta något högre än Kommunfullmäktiges mål. Detta beror på den demografiska sammansättningen i stadsdelen. Den huvudsakliga förklaringen till minskningen är en lättnad på arbetsmarknaden, främst vad gäller unga som har ekonomiskt bistånd. För att kvinnor och män med arbetsförmåga snabbt ska komma i arbete görs en remittering omgående till Jobbtorget, när personen söker ekonomiskt bistånd, innan beslut fattas om rätten till ekonomiskt bistånd. Personer med en begränsad arbetsförmåga remitteras till Jobbtorg resurs. Personer med arbetsförmåga, som inte klarar av en anställning på den öppna marknaden kan erbjudas en offentligt skyddad anställning (OSA).

Grupper som trots lättnad på arbetsmarknaden har svårt att få arbete är utrikes födda, kvinnor och män som saknar gymnasieutbildning, är sjukskrivna, har varit utanför arbetsmarknaden i flera år eller har en funktionsnedsättning. Kvinnor och män med ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd tillhör i många fall någon av dessa grupper.

Samarbete sker med bland annat försäkringskassan, arbetsförmedlingen och landstinget för att hitta möjliga vägar för rehabilitering eller alternativa försörjningsvägar. Trenden är att gruppen inte minskar i någon större omfattning.

Förvaltningen sökte under 2015 medel för att utveckla ett handläggningsstöd, för arbetet med personer som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd eller står långt från arbetsmarknaden. Arbetet fortsätter under året och verksamheten förstärks ytterligare för att intensifiera arbetet med målgruppen.

Under året startar arbetet med finansiell samordning (FINSAM) kring gruppen 16-65 år, som har behov av rehabiliterande insatser från flera instanser, i samverkan med försäkringskassan, arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsförvaltningen. Arbetet inom FINSAM omfattar personer som har ekonomiskt bistånd och är i behov av rehabiliterande insatser, från flera instanser.

Under 2015 infördes möjligheten för personer som har ekonomiskt bistånd att få en visstidsanställning i staden, i syfte att efter sin tidsbegränsade anställning bli mer attraktiv på arbetsmarknaden. Visstidsanställningarna ökar under året.

Arbetet med att ge ungdomar/unga vuxna som söker ekonomiskt bistånd information om privatekonomi och samhällskunskap fortgår, då arbetet gett förväntat resultat och färre återkommer. Målgruppen utökas inför 2016 till att omfatta gruppen 18-29 år (tidigare 18-25 år).

Förvaltningen kommer att bevaka statens satsning på traineejobb och eventuella möjligheter som dessa skapar under året.

Feriearbeten för skolungdomar fortsätter anordnas, både under sommarlovet och under höst- samt vinterlovet. Arbetsplatser som erbjuds ska vara av god kvalitet, för att ge ungdomarna en bra bild och erfarenhet av arbetslivet. Prioriterade grupper är bland annat funktionsnedsatta ungdomar och barn till föräldrar som har ekonomiskt bistånd.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel kvinnor av det totala antalet personer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd	50 %		Tertial
Andel kvinnor av totala antalet unga vuxna, 18-29 år, som har ekonomiskt bistånd	50 %		Tertial
Andel kvinnor med OSA-anställning	50 %		År
Andel män av det totala antalet personer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd	50 %		Tertial
Andel män av totala antalet unga vuxna, 18-29 år, som har ekonomiskt bistånd	50 %		Tertial
Andel män med OSA-anställning	50 %		År
Antal unga 18-29 år som återkommer som försörjningsstödstagare inom 6 månader	40 st		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *medarbetarna erbjuds möjlighet till kompetensutveckling*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Medarbetarna erbjuds kompetensutveckling utifrån individuella kompetensutvecklingsplaner samt utifrån verksamhetens behov. Grundutbildning erbjuds alla barnskötare och vårdbiträden och barnskötare uppmuntras att gå förskollärarytbildning. Chefer erbjuds utveckling via stadens och förvaltningens chefs- och ledarutvecklingsprogram.

Nämndmål:

Medarbetarna i förvaltningen erbjuds möjlighet till kompetensutveckling

Förväntat resultat

All tillsvidareanställd personal har adekvat utbildning för sin tjänst. Kompetensutveckling och möjliga karriärvägar erbjuds i förvaltningen.

Kommentar

Personal- och kompetensutvecklingsplanen ligger till grund för kommande rekryteringar och kompetensutveckling inom förvaltningen, se bilaga. I syfte att stärka både ledarskapet och medarbetarskapet, pågår ett flertal aktiviteter, såsom chefs- och ledarutvecklingsprogram inom staden och på förvaltningen. Under året kommer medarbetare och chefer att få kunskapshöjning inom förvaltningens fokusområden jämställdhet, bemötande och attraktiv arbetsgivare. Individuella kompetensutvecklingsplaner ligger till grund för kompetensutveckling i samtliga verksamheter och tas fram enhetsvis, likaså övergripande planer för kompetensutveckling. Förvaltningen fångar upp kompetensutvecklingsbehov från verksamheterna, synpunkter från funktionsnedsättningsråd och pensionärsråd samt från stadens fackförvaltningar och lägger utifrån det en planering för året.

Fortsatt kompetensutveckling görs i arbetet med jämställdhetsintegrering, för att säkerställa jämställda beslut samt att resurser används på lika villkor för kvinnor och män.

Insatser för att öka kunskapen om samverkan, systematiskt arbetsmiljöarbete och rehabilitering kommer att erbjudas alla chefer och arbetsplatsombud under året. Förvaltningen fortsätter att erbjuda grundutbildning för barnskötare, vårdbiträden och stärka kompetens för vårdare. Fokus läggs på demensutbildning för alla medarbetare inom vård och omsorg.

Anställda med barnskötarytildning och några års erfarenhet inom yrket samt med högskolebehörighet kan söka till erfarenhetsbaserad utbildning till förskollärare. Man ansöker själv till universitetet/högskolan och utbildningen sker till stora delar på distans med undervisning en dag per vecka. För att underlätta för den studerande och förskolan erbjuder utbildningsförvaltningen ersättning för vikariekostnaden den dag i veckan som undervisningen sker. 25-30 barnskötare i förvaltningens förskolor går nu den erfarenhetsbaserade förskollärarytildningen. Även under 2016 kommer förvaltningen att uppmuntra att fler barnskötare söker sig till förskollärarytildningen.

Under året införs dag- och kvällsschema för ökad kontinuitet samt ökat antal heltider inom hemtjänstenheterna.

Inom individ- och familjeomsorgen sker fortlöpande utbildningsinsatser i MI, motiverande samtal, som används som metod av samtliga handläggare. Inom verksamheten med ekonomiskt bistånd sker utbildningsinsatser gällande personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, som ökar som brukargrupp och avseende ekonomi samt vardagsekonomi, för att kunna möta upp målet med att kunna ge hushållsekonomisk rådgivning i högre grad, och till en bredare målgrupp av bidragstagare. Riktade kompetensutvecklings-satsningar genomförs utifrån olika uppdrag, såsom arbetet med budget- och skuldrådgivning, hyresrådgivning, utredning av felaktiga utbetalningar (FUT) och bofrågor.

Kansliet för mänskliga rättigheter (MR-kansliet) inbjuds till förvaltningsgrupp och möte förvaltningens alla chefer (chefs forum). Respektive avdelning beslutar om vidare utbildning utifrån medarbetarnas- och verksamhetens behov.

Stadsdelnämndens ledamöter erbjuds kompetensutveckling inom området mänskliga rättigheter och bakomliggande orsaker till social oro. Den 16 september genomförs en utbildningsdag med Axel Danielsson om styrning och ledning i offentlig verksamhet, för stadsdelnämndens ledamöter samt förvaltningsledning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *nämndens resurser utnyttjas effektivt*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Detta görs bland annat genom en tydlig, sammanhängande samt systematisk styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Genom en tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser, som förutsätter att kontroll och kunskap om verksamhetens ekonomi finns på alla chefsnivåer, kan en budget i balans uppnås. Tillgång till olika verktyg för uppföljning av verksamheten, regelbundet stöd ekonomi- och personalfunktionen samt utbildning, möjliggör detta.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Nämndens resurser utnyttjas effektivt

Förväntat resultat

Verksamheten bedrivs inom budgetramen. Befintliga resurser används optimalt och invånarna får största möjliga nytta för sina skattepengar.

Kommentar

Styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi ska göras systematiskt och tydligt samt hänga ihop. Stadens integrerade lednings- och styrningssystem ILS samt stadens kvalitetsstrategi genomsyrar arbetet. En god internkontroll är ett viktigt instrument för att kvalitets-säkra styrningen och uppföljningen.

En hög delaktighet i framtagande av verksamhetsplan och uppföljningsrapporter är en viktig del för att öka kunskapen om målen och styrningen och uppföljningen av de offentliga medlen.

En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa stabila villkor för verksamheten. En viktig förutsättning är att chefer på alla nivåer har kontroll och kunskap om sin verksamhets ekonomi för att kunna ta ansvar för en budget i balans. Detta sker genom tillgång till olika verktyg för uppföljning av verksamheten, regelbundet stöd från ekonomi- och personalfunktionen samt utbildning. Utveckling av uppföljningssystem och rutiner sker löpande. Under året görs sju ekonomiska månadsrapporter och två tertialrapporter med prognoser på årsutfall avseende både ekonomi och volymer i verksamheten. Vid risk för budgetavvikelse upprättas åtgärdsplaner och ej planerade kostnadsökningar ska finansieras genom omprioriteringar inom budgetramen.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nedan sammanfattas hur de nämndmål som föreslås i verksamhetsplanen bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet. Genom jämställdhetsintegrering kan jämställda verksamheter uppnås där makt och resurser fördelas lika mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Verksamheterna utgår från mänskliga rättigheter, är fria från diskriminering samt respekterar och lever upp till barns rättigheter enligt FN:s barnkonvention.

Verksamheterna är uppmärksamma och arbetar mot våld i nära relationer och erbjuder vägledning samt stöd- och behandlingsinsatser till vuxna våldsutsatta och våldsutövare i nära relation.

Verksamheter och parkmiljöer är tillgängliga och kvinnor och män med funktionsnedsättning har möjlighet att leva ett självständigt liv med full delaktighet. Värdegrund och ett gott bemötande är en central del i verksamheternas arbete. Tillgänglighetsaspekter beaktas alltid vid om- och nybyggnation och samverkan sker med pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor för att säkerställa tillgängligheten inom verksamheterna.

Förvaltningen arbetar aktivt med att skapa goda arbetsvillkor på nämndens arbetsplatser, förbättra den goda arbetsmiljön samt öka antalet heltidsanställningar.

Verksamheterna arbetar med respekt och likabehandling samt mot diskriminering och kränkningar. Kvinnor och män har möjlighet till inflytande över det stöd de får samt verksamhetens utformning. Stadens brukarundersökningar är viktiga underlag i detta arbete.

Nedan följer inriktningsmålet Ett demokratiskt hållbart Stockholm nedbrutet på kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och stadsdelsnämndens mål för att uppfylla desamma:

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *Enskede-Årsta-Vantör är en jämställd stadsdel där makt och resurser fördelas lika*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Jämställdhetsintegrering används som strategi i syfte att uppnå jämställda verksamheter samt att bland annat bidra till att kvinnor och män, flickor och pojkar har rätt att få ta del av stadsdelens resurser på lika villkor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Enskede-Årsta-Vantör är en jämställd stadsdel där makt och resurser fördelas lika

Förväntat resultat

Nämndmål uppfylls med lika goda resultat för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Kommentar

Nämnden använder jämställdhetsintegrering som strategi för att uppnå jämställda verksamheter samt att bidra till de jämställdhetspolitiska målen. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv. Det är alla flickors och pojkars, kvinnors och mäns rätt att få ta del av stadsdelens resurser på lika villkor och få ett gott bemötande. Målsättningen med en jämställd service för stadsdelens medborgare är; likvärdigt bemötande, likvärdig fördelning av resurser samt likvärdig myndighetsutövning. Arbetet bedrivs utifrån den lokala handlingsplanen för jämställdhetsarbetet och som resurs för utvecklingsarbetet finns en jämställdhetsstrategi.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel vårdnadshavare till flickor i förskolan som tycker att flickor och pojkar ger lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	85 %		År
Andel vårdnadshavare till pojkar i förskolan som tycker att flickor och pojkar ger lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	85 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Förvaltningen arbetar aktivt med goda arbetsvillkor på nämndens arbetsplatser och för att förbättra den goda arbetsmiljön genom att utveckla den friskvårdande kulturen, minska sjukskrivningar, utveckla arbetssätt för det systematiska arbetsmiljöarbetet samt öka antalet heltidsanställningar. Arbetet med att förverkliga handlingsplanen för jämställdhet påbörjas under året.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
-----------	--------	-------------	--------------

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
 Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	100 %	100 %	År
 Index Bra arbetsgivare		fastställs 2016	År
Kommentar Årsmålet kommer att sättas under 2016.			
 Index Psykosocial arbetsmiljö		fastställs 2016	År
Kommentar Årsmålet kommer att sättas under 2016.			
 Sjukfrånvaro	7,5 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,3 %	tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska sträva efter hög personalkontinuitet i beviljade hemtjänstinsatser	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Nämndens arbetsplatser har goda arbetsvillkor

Förväntat resultat

Efterfrågade medarbetare kan rekryteras och behållas. Frisknärvaron är hög och medarbetare och chefer trivs på arbetsplatsen. Goda resultat uppnås i medarbetarundersökningen, den psykosociala skyddsronen och i relevanta brukarundersökningar.

Kommentar

Arbetet med förvaltningens tre fokusområden, attraktiv arbetsgivare, bemötande och jämställdhet fortsätter under året.

Arbetet med att förstärka bilden av förvaltningen som en attraktiv arbetsgivare fortgår. Målet är att öka attraktionskraften både internt och externt, genom att medarbetare i högre utsträckning stannar kvar inom förvaltningen samt att fler kvalificerade söker lediga tjänster. Medarbetarna ska vara stolta över och trivas på sitt arbete i stadsdelen och ha kraft och energi under hela sitt arbetsliv. Medborgarna ska känna sig trygga och få rätt stöd vid rätt tillfälle.

Under året fortsätter arbetet med att förverkliga den handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2016-2018 som tagits fram för att Enskede-Årsta-Vantör ska bli en jämställd och hållbar stadsdel. Bemötande frågor ingår som en aktiv del i jämställdhetsarbetet.

Inom ramen för attraktiv arbetsgivare processas stadens personalpolicy och kopplas till förväntan i medarbetar- och ledarskapet. Stadens förhållningssätt integreras i de olika processerna.

Arbetet med att skapa goda villkor och goda arbetsmiljöer fortsätter genom uppföljning och åtgärdande av brister som kartlagts i medarbetarenkäter och psykosociala mätningar. Det systematiska arbetsmiljöarbetet vidareutvecklas och en partssammansatt arbetsgrupp tar fram gemensamma riktlinjer och verktyg. Kunskapen om samverkan och MBL säkerställs för chefer och arbetsplatsombud. Insatser görs inom olika verksamhetsområden för att ytterligare utveckla arbetsmiljön.

Medarbetare som arbetar deltid inom förvaltningen tillfrågas om de vill ha heltid, resultatet registreras i Winlas. Förvaltningen arbetar aktivt med att öka antalet heltidsanställningar och att stoppa deltidsanställningar. På grund av de verksamhetsövergångar som skett under 2015 och som sker under 2016 ökar dock antalet deltidsanställda. Genom stimulansmedel inom äldreomsorgen kan fler deltidsarbetande medarbetare erbjudas heltid för att minska andelen visstidsanställda och timavlönade.

Arbetet med att skapa en friskvårdande kultur fortsätter genom erbjudande av friskvårds-subvention, friskvårdstimme samt tillgång till en hälsoportal. Två gånger per år bjuder förvaltningen in till inspiration, lärande och goda exempel för att öka medvetenheten om och ge idéer om hur en friskvårdande kultur kan skapas på enhetsnivå. Flera initiativ tas på enhetsnivå som verkar som inspiration till andra enheter.

Sjukfrånvaron i förvaltningen har hitintills ökat, vilket inte är en önskvärd utveckling men följer trenden i landet. I september 2015 uppgick förvaltningens sjukfrånvaro till 8,10 % varav kvinnor stod för 8,53 % och männen för 5,34 %. Korttidssjukfrånvaron ökar likväl som inflödet till långtidssjukskrivningar.

I samverkan görs översyn av åtgärder för att arbeta förebyggande vad gäller sjukskrivningar kopplat till psykiska sjukdomar och belastningsskador som är de mest förekommande diagnoserna och det är de psykiska diagnoserna där sjukskrivningarna är som längst. Varje samverkansgrupp (avdelningsvis) får i uppgift att ta fram verksamhetsspecifika åtgärder för att främja det friska och minska sjukfrånvaron. Kunskap om vad den nya arbetsmiljöföreskriften (AFS 2015:4) avseende organisatorisk och social arbetsmiljö kommer behandlas i facklig samverkan och utbildning ges till alla chefer. Förvaltningen tar kontinuerligt tillvara erfarenheter och kunnande hos andra organisationer, som lyckats sänka sina sjuktal

Under året kommer chefer och arbetsplatsombud som sitter i lokala samverkansgrupper att genomgå en grund- samt fortsättningsutbildning i rehabilitering för att få kunskap om försäkringskassans nya arbetssätt och stadens uppdaterade rehabprocess.

Arbetet med att säkerställa rekryteringsarbetet fortsätter med att ta fram kravspecifikationer för olika tjänster och arbeta metodiskt med arbetssättet kompetensbaserad rekrytering. Möjligheten för enskilda funktionshindrade att stadigvarande tas emot på förvaltningens egna arbetsplatser ses över. Introduktionen av nya medarbetare utvecklas och kvalitetssäkras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Sjukfrånvaro dag 1-14, kvinnor	2,3 %		År
Sjukfrånvaro dag 1-14, män	1,8 %		År
Sjukfrånvaro, kvinnor	7,9 %		År
Sjukfrånvaro, män	4,9 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla chefer ska hålla samtal med medarbetaren inom 1- 3 dagar efter att de insjuknat för att tidigt kunna hjälpa medarbetaren att vara på arbetsplatsen	2016-01-01	2016-12-31
Alla chefer ska uppmärksamma medarbetare som varit sjuka mer än 4 gånger de senaste 6 månaderna, eller varit sjuka mer än 15 dagar, med ett samtal	2016-01-01	2016-12-31
Funktionsnedsättningsaspekten ska implementeras i förvaltningens Jämställdhets- och mångfaldsplan	2016-01-01	2016-12-31
Kunskapsnivån om funktionsnedsattas situation i arbetslivet ska höjas	2016-01-01	2016-12-31
Utifrån skyddsronder, psykosociala enkäten och medarbetarundersökningen ska alla arbetsplatser ta fram handlingsplaner för att säkra en god arbetsmiljö	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *verksamheterna utgår från mänskliga rättigheter och är fria från diskriminering*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Förvaltningen arbetar för att jämställdhetsintegrera verksamheten och gör en översyn av huruvida resurser fördelas jämnt mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Inom förskolan arbetar man förebyggande mot diskriminering och kränkande behandling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare/hyresgäster som inte upplever att de har blivit diskriminerade i kontakt med stadens verksamheter		öka	År
Kommentar Enligt anvisningar ska årsmål sättas i samband med T2.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Fritidsledare ska erbjudas kompetensutveckling i genus, anti-rasism och mänskliga rättigheter	2016-01-01	2016-12-31
 Kommunstyrelsen ska skyndsamt genomföra en översyn i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt Stockholms stadshus AB i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning för flyktingmottagandet.	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska inventera och succesivt avlägsna exkluderande design inom nämndens ansvarsområde	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre- och Micasa AB göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende och intressentboende med olika typer av språklig och/eller kulturell inriktning samt hbtq-inriktning	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter utgår från mänskliga rättigheter och är fria från diskriminering

Förväntat resultat

Alla människor som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter bemöts med respekt utifrån att de är lika i värde och har lika rättigheter. I förvaltningens verksamheter bemöts alla med respekt oavsett kön, könsidentitet, ålder, ursprung, etnicitet, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Arbetssätt utvecklas för att tillämpa jämställdhetsintegrering i hela arbetsprocessen.

Kommentar

Kompetenshöjande insatser i mänskliga rättigheter kommer att erbjudas nämnd och förvaltning. Under året fortsätter utvecklingsarbetet kring mänskliga rättigheter och jämställdhet för all personal inom förvaltningen i samverkan med förvaltningens jämställdhetsstrategi.

Ungdomsmottagningen arbetar för att nå ut till HBTQ-ungdomar, bland annat genom att besöka Pridefestivalen för ungdomar och att alltid benämna att alla ungdomar är välkomna oavsett könsidentitet och/eller sexuell läggning.

För att minimera risken för förutfattade meningar och invanda föreställningar och värderingar sker ärendedragningar avkodat utan att nämna vare sig kön eller etnicitet, främst inom barn och ungas öppenvård.

Alla förskolor har upprättat en plan mot diskriminering och kränkande behandling enligt skollagen och diskrimineringslagen. Planen som revideras årligen synliggör det förebyggande arbetet och arbetet med jämställdhetsfrågan sker i förskolan. Det visar sig exempelvis i utformning av den pedagogiska miljön och i inköp av material och böcker. I såväl förskolan som inom fritids- och fältverksamheten är likabehandlingsarbetet centralt och diskussioner kring värdegrund och normkritik ständigt återkommande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
All individbaserad statistik i förvaltningen redovisas uppdelat på kön	2016-01-01	2016-12-31
Arbetet inom förvaltningens enheter ska präglas av ett gott bemötande	2016-01-01	2016-12-31
För att höja medvetandet om olika funktionsnedsättningar ska enheterna fortlöpande föra dialog om dessa frågor, inklusive lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder. Det ska vara möjligt för personer med funktionsnedsättning att komma ifråga för arbete inom förvaltningen.	2016-01-01	2016-12-31
Individ och familjeomsorg, båda avdelningarna, ska under året utbilda medarbetarna om normkritiskt tänkande och HBTQ.	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Jämställdhetsanalyser och normkritiskt tänkande utvecklas som en del i det ordinarie arbetet.	2016-01-01	2016-12-31
Verksamheterna utvecklar arbetssätt för att tillämpa jämställdhetsintegrering i hela arbetsprocessen.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *verksamheterna respekterar och lever upp till barns rättigheter enligt FN:s barnkonvention*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. I samband med nybyggnation och upprustning i stadsdelens parker beaktas barnperspektivet. I förskolan ska flickor och pojkar ha ett reellt inflytande på verksamheten. Vid utredningar och uppföljning av insatser ska barnens situation belysas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter respekterar och lever upp till barnets rättigheter enligt FN:s barnkonvention

Förväntat resultat

Barnperspektivet genomsyrar all verksamhet.

Kommentar

Barnperspektivet beaktas vid nybyggnation och i upprustning av parklekar och lekplatser. Flickor och pojkar kommer till tals i utredningar och vid uppföljning av insatser. Barnens situation belyses i familjer som har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.

Utredningar rörande barn genomförs med metoden Barns behov i centrum (BBIC) som ska stärka barnperspektivet och delaktigheten för flickor och pojkar.

Detta syftar även till att öka barnrättsperspektivet. BBIC utgår från barnets behov och ger den sociala barn- och ungdomsvården en enhetlig och evidensbaserad struktur för handläggning, genomförande och uppföljning. Flickor och pojkar ska delta aktivt i utredningar och uppföljning av insatser och de ska ha ett reellt inflytande. Deras åsikter, tankar och erfarenheter ska bemötas och hanteras på ett respektfullt sätt.

Alla som kontaktar beställaravdelningens medarbetare ska uppleva att de får ett bra bemötande. Vid utredningar av insatser för kvinnor och män med funktionsnedsättning eller insatser inom socialpsykiatri ska alltid säkerställas om hushållet innefattar barn. Påverkan på flickor och pojkar avseende beviljade insatser ska kartläggas och beaktas.

Ett utvecklingsarbete pågår inom missbruksvården och verksamheten med ekonomiskt bistånd för att på ett bättre sätt belysa barnens livssituation och konsekvenser för flickor och pojkar med till exempel en eller flera föräldrar som har missbruksproblem, att leva i en familj som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd där föräldrarna står utanför arbetslivet. Barnkonsekvensanalyser görs alltid i ärenden där barnfamiljer har el- eller hyresskulder.

Flickor och pojkar i förskolorna ska ha ett reellt inflytande på verksamheten. Deras intresse, tankar och åsikter ska tas tillvara och ligga till grund för planeringen av verksamheten. All personal inom förskolan har anmälningsskyldighet till socialtjänsten vid oro om att ett barn far illa.

Den handlingsplan som kommer att tas fram för att implementera barnkonventionen syftar till att öka kunskapen om konventionen. Handlingsplanen kommer för förskolan att innehålla regelbundna verksamheter där flickor och pojkar får kunskap om sina rättigheter. Personalen inom förskolan kommer att erbjudas utbildning. Föräldrar kommer också på olika vis att få information om konventionen om barnets rättigheter.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel utredningar där barn och unga kommit till tals	90 %		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *stadsdelen är ett tryggt område där invånarna inte drabbas av våld*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. I syfte att minska våld i nära relation är det viktigt att tidigt uppmärksamma tecken på att våld i familjen förekommer. Verksamheterna är uppmärksamma och har kunskap om våld och dess konsekvenser och ska vägleda personer som utsätts för våld i nära relationer samt tala om var de ska vända sig för att få råd och stöd i stadsdelen. I linje med detta erbjuder Relationsvårdscentrum stöd- och behandlingsinsatser till vuxna våldsutsatta och våldsutövare i nära relation. Målet är att samtliga våldsutövare i nära relation efter avslutad behandling, ska ha upphört med att använda fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	210 st	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Stadsdelen är ett tryggt område där invånarna inte drabbas av våld

Förväntat resultat

Våldet upphör i de familjer som har stöd av socialtjänsten. Allmänheten har kunskap om våld i nära relation och var man kan få stöd. Det finns kunskap inom organisationen för att kunna identifiera risk för våld i nära relation, utreda behov samt erbjuda insatser. Kvinnor och män, flickor och pojkar som är utsatta för våld i nära relationer får de insatser som de har rätt till och har behov av. Våldsutövare får insatser så att våldsutövandet upphör.

Kommentar

Att tidigt uppmärksamma tecken på att våld i familjen förekommer är viktigt för att minska våld i nära relation och dess konsekvenser. Personer som utsätts för våld i nära relationer ska veta var de ska vända sig för att få råd och stöd i stadsdelen, vilket innebär att samtliga verksamheter ska kunna vägleda i detta förstärkt av förvaltningens eget kvinnofridsteam. Förvaltningen fortsätter i samverkan med Farsta och Skarpnäck att genom Relationsvårdscentrum sydost (RVCS) erbjuda stöd- och behandlingsinsatser till vuxna våldsutsatta och våldsutövare i nära relation. Flickor och pojkar som upplevt våld i nära relation får individuellt stöd från respektive stadsdel.

All personal inom individ- och familjeomsorgens barn- och ungdomsverksamhet har kunskaper om våldet och dess konsekvenser. Flickor och pojkar som utsatts för våld i nära relation får stöd i den akuta situationen för att inte behöva vistas i en våldsam miljö. Den våldsutövande föräldern erbjuds behandlingsinsats via RVCS och den våldsutsatta föräldern erbjuds stöd och skydd genom kvinnofridsteamet. Behandlingsarbetet för våldsutövare kommer under året att kvalitetssäkras genom att mäta effekterna av behandlingen. Målet är att samtliga våldsutövare i nära relation efter avslutad behandling, ska ha upphört med att använda fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld. Familjerätten genomför alltid screening i utredningarna kring om våld förekommer och då det framkommer att så är fallet länkas familjen till stöd- och behandlingsinsatser och en orosanmälan görs. Olika former av förebyggande arbete sker för att våld inte ska uppstå, bland annat genomförs föräldrautbildningen Komet. Ungdomsmottagningen uppmärksammar och identifierar ungdomar som utsatts eller utsätter andra för våld i nära relationer.

Inom individ- och familjeomsorg vuxna ställs frågor vid utredningsförfarandet kring om personen varit utsatt för våld eller utsatt andra för våld. Detta för att kunna ge personer som utsatts för, eller utsatt andra för våld, relevant stöd och insatser.

Till hjälp för alla som arbetar inom förskolan, för att få handledning och kunskap kring svåra situationer och ställningstaganden, finns ett särskilt material framtaget i samverkan mellan förskolan och individ- och familjeomsorgen. Syftet är att upptäcka flickor och pojkar som far illa genom att öka kompetensen kring dessa frågor hos personal, chefer och förvaltning. Varje medarbetare sätter sig in i materialet och det finns en grupp med personer utsedda för att hålla det aktuellt. Materialet har även spridits till fristående förskolor.

Biståndshandläggarna ska vid hembesök vara uppmärksamma på enskilda som kan vara utsatta för våld från personer i sin närhet och då vägleda dem till att få hjälp. Samverkan sker kvinnofridsteamet.

Äldreomsorgen samverkar med polisen för att stoppa våld och övergrepp mot äldre.

Förvaltningen genomför en organisationsöversyn av kvinnofridsteamet avseende arbetsmiljö, ansvarsfördelning och målgrupp.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Alla våldsutövare ska efter avslutad behandling ha upphört med fysiskt, psykiskt, ekonomiskt och sexuellt våld	100 %		År
Andel flickor och pojkar som upplevt våld i nära relation erbjuds Trappansamtal	90 %		Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel flickor och pojkar över 13 år som uppvisar ett utåtagerande aggressivt beteende erbjuds stöd	90 %		Tertial
I samtliga familjerättsutredningar, utom faderskap, genomförs screening om våld förekommer. I samtliga fall det uppdragas att våld förekommer görs en orosanmälan till mottagningen.	100 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Personer som har upplevt våld i nära relationer uppmärksammas och får information om hur de får råd och stöd. Medarbetarna ska känna till att de har skyldighet att göra anmälan till socialtjänsten om de misstänker att barn upplever våld i nära relation	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Nedan sammanfattas hur de nämndmål som föreslås bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Information ska vara lättläst och finnas på olika språk och tolk ska användas om det bedöms nödvändigt. Invånare som kommer i kontakt med verksamheterna ska uppleva att de bemöts med respekt. Tillgänglighetsaspekter beaktas alltid vid både om- och nybyggnation och i syfte att säkerställa tillgängligheten inom nämndens verksamheter sker samverkan med pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor.

Alla utredningar som görs inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning ska ske på ett rättssäkert sätt och innehålla information om brukarens egen syn på sin livssituation. Den enskilde ska vara delaktig i utredningen och beviljade insatser ska kontinuerligt följas upp och säkerställas i syfte att de stärker den enskildes förmåga. Kvinnor och män med funktionsnedsättning ska genom insatser kunna leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar och känna full delaktighet i samhällslivet. Personalen ska ha kännedom om hjälpmedel samt stötta den enskilde i kontakten med andra samhällsorgan och organisationer.

Verksamheterna arbetar vidare med värdegrund och ett gott bemötande. Regelbunden och strukturerad uppföljning av att brukaren är nöjd med hur planerade insatser utförs ska göras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personal med grundutbildning inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	90	Fastställs 2016	Tertial
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	88%	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	76 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	71 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personer som tycker att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad	63	63 %	Tertial
 Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upp-rättandet av genomförandeplaner	85	Fastställs 2016	År
 Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	tas fram av nämnden	År
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	94 %	90 %	År
 Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
 Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
 Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	89 %	År
Kommentar Resultat i brukarundersökning 2015 på fråga "Hur nöjd är du med ditt boende?" är 83 % i EÄV. Årsmål på 85 % är ett realistiskt mål att nå 2016.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpta hinder	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre- och socialnämnden göra en översyn av behovet av äldreboende för personer som bor i gruppboende enligt LSS	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Kvinnor och män med funktionsnedsättning har möjlighet att leva ett självständigt liv med full delaktighet

Förväntat resultat

Kvinnor och män med stöd och service enligt LSS har goda levnadsvillkor och möjlighet att bo i eget boende samt upplever självständighet utifrån sin förmåga. De upplever ett bra bemötande samt delaktighet vid utredningen, planeringen, genomförandet och uppföljningen av sina insatser. De kan påverka insatsernas utformning och vet hur och när insatserna ska utföras. Kvinnor och män, som nämnden har hälso- och sjukvårdsansvar för, får utifrån en individuell bedömning en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering.

Kommentar

Alla utredningar som görs inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning ska genomföras inom utrednings-/bedömningsinstrumentet DUR och ske på ett rättssäkert sätt. Utredningarna ska innehålla information om brukarens egen syn på sin livssituation. Den enskilde ska vara delaktig i utredningen och beviljade insatser ska kontinuerligt följas upp och säkerställas avseende att de stärker den enskildes förmåga. Information om möjlighet till bostadsanpassning ska ges och behovet av hjälpmedel ska säkras. Granskning av att den enskildes genomförandeplan överensstämmer med beställda insatser ska ske.

Samverkan med landstinget behöver fortsätta att vidareutvecklas för att säkra stödet till teamet kring den enskilde.

Kvinnor och män med funktionsnedsättning ska stärkas till att kunna leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar. Insatserna som ges ska syfta till att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Förvaltningen ska möjliggöra utbildningar om relation och förhållningssätt mellan en brukare och dess personliga assistenter.

Medarbetare inom omsorgsverksamheterna ska ha kännedom om hjälpmedel samt stötta den enskilde i kontakten med andra samhällsorgan och organisationer. Personalen ska arbeta hälsofrämjande genom att motivera till en hälsofrämjande livsstil såsom bra kost och regelbunden motion. Medarbetare erbjuds fortsatt kompetensutveckling via socialförvaltningens Forum Carpe. Gemensam caféverksamhet med olika aktiviteter för personer boende på gruppboendestäder under helger fortsätter.

Arbetet med att utveckla dokumentationen fortsätter genom interna dokumentationsgranskare. Alla brukare ska ha en uppdaterad genomförandeplan där sociala aktiviteter beskrivs. Uppföljning av att brukaren är nöjd med hur planerade insatser utförs följs upp regelbundet på ett strukturerat sätt. Värdegrundsarbetet och arbetet med ett gott bemötande fortsätter.

Avdelningen egen regi återtar i februari fyra gruppboendestäder från Olivia AB. I mars öppnar egen regi en ny gruppboendestad inhyst i BEA-huset med sex lägenheter. Då avdelningens verksamheter riktade mot kvinnor och män som omfattas av LSS utökas under året, tillsätts en enhetschef. Under året kommer egen regi ha en medarbetare som på heltid kommer att arbeta med kollegiehandledning och metodutveckling inom LSS-enheterna. Kollegiehandledaren kommer att erbjuda handledning till enheter och stödpersoner som behöver utveckla rutiner och stöd runt en brukare.

Handledaren kommer dessutom att ordna workshops med olika teman som till exempel värdegrund, delaktighet och trygghet.

Egen regi ser över möjligheten att starta en daglig verksamhet i matsalen i förvaltningshuset.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel inom omsorgen om funktionsnedsatta som tycker att de blivit bemötta på ett bra sätt när de träffat en biståndshandläggare	78 %		År
Andel kvinnor inom omsorgen om funktionsnedsatta som har en av beställaren godkänd genomförandeplan	80 %		År
Andel män inom omsorgen om funktionsnedsatta som har en av beställaren godkänd genomförandeplan	80 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel som upplever att de får det stöd de behöver för egna aktiviteter	80 %		År
Andel som upplever att de har de hjälpmedel de behöver i sin bostad	87 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Boendemiljön för den enskilde ska fortlöpande säkerställas inom förvaltningens verksamheter	2016-01-01	2016-12-31
Enheterna ska säkerställa att den enskilde haft möjlighet att vara delaktig vid utformandet av insatserna.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen ska informera om möjligheten till bostadsanpassning	2016-01-01	2016-12-31
Utförarenheterna ska säkerställa att genomförandeplanerna är uppdaterade. Beställarenheten ska granska att genomförandeplanen stämmer överens med beställda insatser.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Tillgängligheten till nämndens verksamheter och parkmiljöer är god

Förväntat resultat

Invånarna upplever att information om förvaltningens verksamheter är tillgängliga. De känner till verksamheterna och upplever att det är lätt att komma i kontakt med verksamheten och dess medarbetare. Förvaltningens lokaler är tillgängliga för kvinnor och män med funktionsnedsättning. Invånarna är nöjda med tillgängligheten i park- och stadsmiljön. Kvinnor och män med funktionsnedsättning upplever tillgänglighet i stadsmiljön. Samtliga verksamheter genomför nämndens aktiviteter kopplade till programmet för delaktighet.

Kommentar

Informationsbroschyrer på olika språk finns och lättläst information publiceras via stadens webbsida. För att ytterligare kunna tillgodose behovet av information används tolk när så bedöms nödvändigt.

Alla som kontaktar myndighets- och omsorgsverksamheter ska uppleva att de bemöts med respekt och att det är lätt att nå personalen. Tillgänglighetsaspekter beaktas alltid vid både om- och nybyggnation. I samband med detta söks investeringsmedel för tillgänglighetsanpassningar i park- och stadsmiljön.

Samverkan med pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor sker för att säkerställa tillgängligheten inom nämndens verksamheter.

Snöröjning och halkbekämpning utförs i dag på entreprenad och kontrolleras genom regelbundna byggmöten och stickprovskontroller. Den belysning som förvaltningen ansvarar för kontrolleras av entreprenörerna. Åtgärder beställs löpande vid behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Bevakning och uppföljning av att belysning, snöröjning och halkbekämpning fungerar på de vägar som förvaltningen ansvarar för	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Brukare ska kunna kommunicera direkt med personal inom förvaltningen utan att behöva gå via stadens kontaktcenter	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen ska utforma populärversionen av verksamhetsplanen i lättläst format. Denna ska finnas tillgänglig på stadens hemsida.	2016-01-01	2016-12-31
Programmet om delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska fortlöpande förankras inom förvaltningens verksamheter	2016-01-01	2016-12-31
Skriftlig information som förvaltningen utformar ska ses över och anpassas till lättläst	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Nedan sammanfattas hur nämndmålen föreslås bidra till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Nämnden arbetar för att flickor och pojkar ska ha grundläggande demokratiska värderingar och sociala förmågor samt bemöts utifrån jämställdhet, respekt och likabehandling. Verksamheten i förskolan ger flickor och pojkar i möjlighet att utveckla förståelse för mångfald och att alla människor har lika värde. Som stöd för arbetet med likabehandling, och mot diskriminering och kränkningar, ska verksamheten utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling, likabehandlingsplan. Planen ska vara känd hos alla i verksamheten och hos barnens vårdnadshavare.

Invånarnas inflytande kommer att tas tillvara via olika former av medborgardialoger. Bland annat ska det lokala utvecklingsprogrammet utarbetas i samverkan med medborgare, andra intressenter i samhället samt andra förvaltningar och bolag i staden. Arbeta pågår även för att tydliggöra samt förbättra dialog och samarbete mellan förvaltningen och de ideburna organisationerna inom äldreomsorgen.

Kvinnor och män ges möjlighet till inflytande över det stöd de får och verksamhetens utformning bland annat genom fokusgrupper. Stadens brukarundersökning och synpunkter inhämtas för att utveckla rätt områden i verksamheten.

Den årliga brukarundersökningen är viktig för förskolans planering och utvärdering av verksamheten. Ett utvecklingsområde är att få fler vårdnadshavare att svara på enkäten.

Förskolorna har föräldramöten, föräldraråd, utvecklingssamtal och olika forum där vårdnadshavarna bjuds in att vara delaktiga.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare med boendestöd som anser att de har inflytande över det stöd de får av sina boendestödjare.	87 %	fastställs 2016	År
 Andel brukare på stadens gruppboenden som anser att de har inflytande över det stöd de får.	82 %	fastställs 2016	År
 Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	80 %	fastställs 2016	År
 Andel äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras	84 %	fastställs 2016	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur det civila samhället kan stärkas, med särskilt fokus på ytterstaden och kvinnors organisering, samt bidra till att förutsättningar skapas för att det civila samhället kan göras delaktigt i stadens utveckling, i enlighet med det arbete som pågår inom ramen för den sociala hållbarhetskommisionen	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utarbeta lokala utvecklingsprogram i samverkan med invånare och i samarbete med stadens övriga nämnder och styrelser	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Enskede-Årsta-Vantör ska utvecklas i dialog med invånarna och i samverkan med många olika intressenter

Förväntat resultat

Nämnd och förvaltning arbetar för att utveckla fler möjligheter för inflytande.

Kommentar

Nämnden ska leda arbetet med olika sorters medborgardialoger. Representanter från nämnd och förvaltning deltar i en utbildning anordnad av Sveriges kommuner och landsting (SKL) om medborgardialoger i komplexa samhällsfrågor. Kunskap och erfarenhet kommer att byggas upp, bland annat om hur behov av att hålla en medborgardialog identifieras och vilka dialogformer som är lämpliga i olika situationer.

Under året kommer nämnden att ta fram ett lokalt utvecklingsprogram för stadsdelen. Programmet utgår från analyser av lokala förhållanden, dialoger med invånare, lokala aktörer samt förtroendevalda och medarbetare inom stadens övriga nämnder och bolagsstyrelser. Arbetet ska präglas av ett tydligt medborgarperspektiv och visionen ska konkretiseras med långsiktiga mål och åtgärder.

För att förstärka den externa kommunikationen och möjligheten att föra olika sorters kommunikation med medborgarna, kommer en kommunikatör att anställas med placering i den nya avdelningen för kultur, fritid och demokrati. En viktig uppgift är att utveckla ungdomsdemokratin och nå många ungdomar, till exempel genom att inhämta synpunkter och önskemål genom sociala medier eller andra forum. I linje med detta kommer avdelningen att skapa former för ungdomars inflytande.

I de områden som har ett påtagligt behov av ökad delaktighet ska förvaltningen utveckla fler former för delaktighet och inflytande för ungdomarna på deras villkor.

En utveckling av medborgarkontor startar under året. Beslut om placering och utformning fattas i mars 2016. Utvärdering av medborgarkontorets arbete och arbetsuppgifter sker löpande för att hitta en bra balans med befintlig verksamhet. Kontakt tas med andra myndigheter, såsom arbetsförmedlingen, för diskussion om möjliga samarbeten.

Pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor ska få möjlighet att tidigt lämna synpunkter och förslag på remisser som berör det aktuella verksamhetsområdet.

Egenregiverksamheterna inom äldreomsorg har regelbundna anhörigmöten för dialog och möjlighet till inflytande i verksamhetsfrågor. Egenregiverksamheterna inom funktionshinder egen regi ska kartlägga behovet av inflytande i dialog med närstående och företrädare.

Förvaltningen och de idéburna organisationerna inom äldreomsorgen har som mål att ta fram en överenskommelse i syfte att tydliggöra samt förbättra dialogen och samarbetet, vilket i sin tur ska leda till att det sociala innehållet för äldre inom stadsdelen ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal genomförda öppet hus	2		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En ny kommunikationsplan ska tas fram under 2016.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Kvinnor och män ges möjlighet till inflytande över det stöd de får och verksamhetens utformning

Förväntat resultat

Vårdnadshavare har möjlighet till delaktighet och inflytande i förskolan. Kvinnor och män ges möjlighet till inflytande över det stöd de får.

Kommentar

Arbetet fortsätter med att utveckla dialogen med den äldre och dennes närstående genom bland annat fokusgrupper på enheterna för att identifiera kvinnors och mäns förväntningar på äldreomsorgen. Fokusgrupperna för dialog om enhetens åtaganden, utvecklingsområden utifrån resultatet av stadens brukarundersökning och synpunkter inhämtas för att utveckla rätt områden i verksamheten.

Alla brukare inom egen regis verksamheter ska ha en uppdaterad genomförandeplan där brukarens beviljade insatser beskrivs utifrån brukarnas önskemål och behov. Uppföljning av att brukaren är nöjd med hur planerade insatser utförs följs upp regelbundet och strukturerat.

En viktig del för utvecklingen av förskolans verksamhet är den årliga brukarundersökningen. Resultatet används som en del i planering och utvärdering av verksamheten. Ett utvecklingsområde är att få fler vårdnadshavare att svara på enkäten.

2015 var svarsfrekvensen 77 % i de kommunala förskolorna i stadsdelsområdet. Förskolorna har föräldramöten, föräldraråd, utvecklingssamtal och olika forum där vårdnadshavarna bjuds in att vara delaktiga.

Inför 2016 kommer en satsning att göras, inom individ- och familjeomsorgen, vuxna, på ökad brukarmedverkan och att förflytta perspektivet från brukarfokus till brukarens fokus. En arbetsgrupp med representanter från samtliga enheter ska arbeta med frågan om hur brukarnas synpunkter bättre ska inhämtas inom både nuvarande arbete, men även vad gäller förändringar och utveckling.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Nedan sammanfattas hur nämndmålet som föreslås att; *offentliga upphandlingar utvecklar verksamheterna i hållbar riktning*, bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. Förvaltningen arbetar för att inköp sker genom centralt upphandlade ramavtal och avtalstrohet till dessa. Vid upphandling ställs höga krav på kvalitet för de varor eller tjänster som ska levereras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	67 %	Tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

Offentliga upphandlingar utvecklar verksamheterna i hållbar riktning

Förväntat resultat

Stadsdelen ställer krav på miljöhänsyn och social hänsyn vid offentliga upphandlingar. Den offentligt finansierade välfärden bedrivs av utförare som bedriver verksamhet med hög kvalitet, på ett samhällsligt långsiktigt hållbart sätt.

Kommentar

Utgångspunkten vid all upphandling är höga krav på kvalitet för de varor eller tjänster som ska levereras. De flesta inköp sker genom centralt upphandlade ramavtal och avtalstrohet till dessa är en förutsättning för att de sociala, ekonomiska och miljömässiga krav som ställs i upphandlingarna också ska kunna hållas.

För att uppnå god kvalitet vid upphandling av verksamhet ska relevanta krav ställas på bemanning, utbildningsnivå, kompetens och goda arbetsvillkor för personalen. Inför varje upphandling kommer möjligheten att ställa krav om rätt till heltid för personal att provas. Stockholms stads program för upphandling och inköp kommer att implementeras under året.

I samband med att entreprenadkontrakt löper ut ska nämnden beredas tillfälle att i god tid dessförinnan ta ställning till om verksamheten ska upphandlas på nytt, dessutom ska nämnden pröva om anbud för drift i egen regi ska lämnas. Under 2016 löper avtal för driftsentreprenader ut och planeras då att återtas i egen regi.

Dessa avser Olivia Omsorg AB (gruppboendena Sköntorp, Årsta och Sofielund samt Enskededalens servicebostäder) och Enskededalens servicehus inklusive Skogsgläntan (tre gruppboenden för personer med demenssjukdom) som drivs av Äldreliv. I början på 2017 kommer Kombi Café och Dalens utegrupper att återgå i egen regi. Verksamheten drivs i dag av VIDA omsorg AB.

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Budget per verksamhetsområde

Verksamhetsområden, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	VB 2014
Nämnd- och förvaltningsadministration	52,1	2,4	49,7	49,0	44,9
Individ- och familjeomsorg	275,5	34,0	241,6	230,5	235,1
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>71,4</i>	<i>7,9</i>	<i>63,5</i>	<i>63,5</i>	<i>61,6</i>
Stadsmiljö	31,3	0,0	31,3	23,8	25,3
<i>varav avskrivning och räntor</i>	<i>13,3</i>	<i>0,0</i>	<i>13,3</i>	<i>5,5</i>	<i>4,9</i>
Förskola	568,8	32,8	536,0	528,8	501,0
Äldreomsorg	912,9	136,6	776,2	774,4	791,1
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	470,9	84,4	386,5	359,7	350,4
Fritid och kultur	54,1	3,4	50,7	43,0	37,5
Arbetsmarknadsåtgärder	31,4	14,5	16,9	15,7	9,2
Ekonomiskt bistånd	169,9	14,5	155,4	151,6	159,3
<i>varav handläggning</i>	<i>38,6</i>	<i>0,0</i>	<i>38,6</i>	<i>34,6</i>	<i>33,2</i>
Drift totalt	2 574,4	330,5	2 244,2	2 176,5	2 153,8
Parkinvesteringar	13,8	0,0		5,6	15,1
Inventarier	3,2	0,0		3,2	1,1
Investeringar totalt	17,0	0,0		8,8	16,3

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för år 2016 på 2 244,1 mnkr för driftsverksamhet och 17,0 mnkr för investeringar. I jämförelse med ursprunglig budget för 2015 ökar driftsbudgeten med 67,6 mnkr vilket motsvarar 3,1 %. I budgeten finns också effektiviseringskrav utlagda på verksamheterna.

Under året kommer avläsningar och slutlig justering av budget att göras för de prestationsrelaterade verksamheterna förskola och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen har i budgetarbetet utgått från att de olika verksamheterna ska få den budgettilldelning som kommunfullmäktige har gett via fördelningsnycklarna, vilket betyder att ingen omfördelning mellan verksamhetsområden har gjorts i denna budget.

I kommunfullmäktiges fördelning till verksamhet för barn, ungdom, kultur och fritid ingår även medel för förebyggande verksamhet för barn och unga. 11,0 mnkr tillförs förebyggande verksamhet inom individ- och familjeomsorg.

För att förebygga osäkerheter kopplade till verksamheten under året samt en eventuell svängning i konjunkturen som kan komma att påverka till exempel ekonomiskt bistånd, avsätts även detta år en reserv för att kunna täcka kostnader, som i dagsläget är svåra att bedöma om de kommer att uppstå och till vilket belopp, totalt 19,2 mnkr (0,86 %).

Investeringsbudgeten för parker ökar med 8,2 mnkr, varav parkinvesteringsmedel som kan disponeras fritt ökar med 3,5 mnkr.

Under året kommer nämnden att erhålla ytterligare budget om 7,7 mnkr för insatser för demokrati- och utvecklingsarbete.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	Omslutningsförändring
Direktör, stab o nämnd	6,9		6,9	8,5	
Ekonomiadministration inkl. reception	29,5		29,5	28,1	
Personaladministration	7,5		7,5	7,2	
Facklig tid	8,2	2,4	5,8	5,2	
Summa	52,1	2,4	49,7	49,0	0,0

För 2016 budgeteras totalt 49,7 mnkr, vilket är en ökning om 0,7 mnkr jämfört föregående år. Den ökade budgeten beror på ökade hyreskostnader, tillkommande yta för ny receptionen samt löneökningar. Den planerade utbyggnaden av förvaltningskontorets reception beräknas bli klar i början på 2016 och 0,7 mnkr avsätts för engångskostnader i samband med att den nya lokalen tas i drift. Medel avsätts också för övergripande oförutsedda kostnader.

Kommunfullmäktige tilldelar ingen budget för nämnd- och förvaltningsadministration, för att avsätta denna budget har ett administrativt avdrag på 2,52 % gjorts från varje verksamhetsområdes nettobudget. Undantaget från avdrag är budget för utbetalt försörjningsstöd samt budget för LASS kostnader. Tre tjänster inom avdelningen för fritid, kultur och demokrati finansieras också via avdraget, preventionssamordnare, kommunikationsstrateg samt projektsamordnaren.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	Omslutningsförändring
Barn och ungdom	162,5	26,7	135,8	125,3	24,4
Vuxna	49,5	7,3	42,2	41,7	5,0
Socialpsykiatri	71,4	7,9	63,5	63,5	xx
Summa	283,4	41,9	241,5	230,5	29,4

För hela verksamhetsområdet avsatt 241,5 mnkr vilket är en ökning med 11,0 mnkr i jämförelse med 2015.

Barn och ungdom

För individ- och familjeomsorg för barn och ungdom budgeteras 135,8 mnkr vilket är en ökning med 10,5 mnkr jämfört med 2015. I oktober 2015 prognostiseras ett underskott med 18,3 mnkr.

Från anslaget verksamhet för barn, ungdom, kultur och fritid tillförs 11,0 mnkr till barn och ungdoms budget. Medlen är avsedda för förebyggande arbete till exempel ungdomsmottagning, föräldramottagning och sociala insatsgrupper. För 2015 var samma överföring på 11,0 mnkr.

Inför 2016 förstärks avdelningen med ytterligare sju socialsekreterare som ska arbeta med ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Då det i dagsläget inte går att förutsäga hur många ensamkommande barn som kommer att hänvisas till stadsdelen under året kan antalet socialsekreterare komma att bli fler. Två tjänster som administrativa assistenter permanentas inför 2016. En tjänst som familjebehandlare på öppenvården kommer att ökas från deltid till heltid.

Relationsvårdscentrum Sydost drivs i samverkan med Farsta och Skarpnäck och har under 2015 delvis finansierats med externa medel från socialförvaltningen och projektmedel från socialstyrelsen. Förvaltningen ansöker om medel från socialstyrelsen även under 2016 samt rekviderar de pengar som det står i budgeten ska tilldelas förvaltningen från socialförvaltningen.

Vuxna

För individ- och familjeomsorg, vuxna, budgeteras 42,2 mnkr, vilket är en ökning med 0,5 mnkr jämfört med föregående år. För 2015 prognostiseras ett överskott om 2,0 mnkr. För att täcka andra verksamheters eventuella underskott under året föreslås en reserv på 1,0 mnkr.

Då nya ramavtal för vård och boende börjar gälla under året beräknas kostnader för behandlings- och boendeinsatser öka med i genomsnitt 15,0 %. Detta innebär att avdelningen måste fortsätta arbetet med att utveckla egna öppenvårdsinsatser inom projektet Öppenvård sydost för att kunna erbjuda bättre vård på hemmaplan. Även boendekedjan måste utvecklas och användandet av tränings- och försökslägenheter öka.

Socialpsykiatri

För socialpsykiatri budgeteras 63,5 mnkr vilket är samma budget som föregående år. För 2015 prognostiseras en budget i balans för verksamhetsområdet.

På grund av ärendetillströmningen kommer en förstärkning ske med ytterligare en biståndshandläggare. Boendeplaceringarna förväntas sjunka under året.

Kommunfullmäktige fastställer ersättningarna inom kundvalssystemet. För 2016 ökar ersättningarna till utförarna med 3,2 %. För att finansiera gemensamma och administrativa kostnader görs ett avdrag med 3,5 % av egen regi avdelningens intäkter, vilket är samma nivå som för 2015. Utförarenheten socialpsykiatri får ett anslag med 1,6 mnkr för öppna träffpunkter och sociala kontakter. Utöver det administrativa avdraget finansierar utförarenheten egen regi avdelningens gemensamma kostnader.

Stadsmiljöverksamhet

Drift, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	Omslutningsförändring
Parkskötsel	14,2	0,0	14,2	14,7	0,0
Avskrivningar och räntor	13,3	0,0	13,3	5,5	0,0
Administration	2,8	0,0	2,8	2,6	0,0
Buffert	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0
Summa	31,3	0,0	31,3	23,8	0,0

För stadsmiljö budgeteras totalt 31,3 mnkr vilket är en ökning med 7,5 mnkr i jämförelse med 2015. Ökningen avser ökade kostnader för räntor och avskrivningar som följd av systemet med komponentavskrivningar som infördes 2015 samt den ökade investeringsvolymen i parker. För att täcka andra verksamheters eventuella underskott under året föreslås en reserv på 1,0 mnkr.

I enlighet med anvisningarna söks extra investeringsmedel för tillgänglighetsåtgärder på lekplatser, klimatinvesteringar samt reinvesteringsmedel. Se vidare under budgetjusteringar.

Förskoleverksamhet

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	Omslutningsförändring
Peng 80 %	404,2	31,8	372,4	365,4	
Peng - tillägg 3 %	15,2		15,2	16,0	
Bibass	46,5	1,0	45,5	44,5	1,0
Lokaler	75,7		75,7	71,4	
Övergripande	27,2		27,2	26,5	
Summa	568,8	32,8	536,0	523,8	1,0

För förskolan budgeteras 536,0 mnkr. Den tilldelade budgeten från kommunfullmäktige utgår från antalet barn som var inskrivna i förskolan per 31 mars 2015. Under året kommer avläsning och slutlig justering av budget att göras utifrån genomsnittligt antal inskrivna barn varje månad, januari till och med december. Då barnantalet beräknas minska under året kommer budgeten att minskas med motsvarande belopp. I dagsläget beräknas minskningen till 10,0 mnkr. Ökad budget beräknas under året för ersättning för höga hyror med 1,5 mnkr, samt 3,7 mnkr för barnomsorgsgarantin.

För lokalyror samt drift och underhåll avsätts totalt 75,7 mnkr. En ny förskola med fyra avdelningar öppnas på Svärdlångsvägen och tillsammans med hyresökningar för 2016 gör detta att lokalkostnaderna ökar med drygt 3,1 mnkr. Då bidraget för hög hyra på 1,2 mnkr under 2015 felaktigt budgeterades som en intäkt i stället för budgetjustering är jämförelsen med föregående års budget en ökning med 4,3 mnkr. Förvaltningen ska senast i samband med nämndens sammanträde i april lämna en redogörelse om hur det minskade antalet barn påverkar verksamheten och den kommande förskoleutbyggnaden.

I budgeten för övergripande verksamhet ingår en reserv med 10,0 mnkr för att täcka eventuella underskott inom andra verksamheter. Detta är samma belopp som för 2015.

Övergripande administration omfattar, förutom personalkostnader, främst kostnader för IT om 6,2 mnkr, kostnader för kontaktcenter om 1,0 mnkr och övriga kostnader till serviceförvaltningen om 3,0 mnkr samt 0,5 mnkr för central avgiftshantering inom serviceförvaltningen.

Kommunfullmäktige har fastställt pengersättningen per inskrivet barn till förskoleenheterna till minst 80 % av schablonen. Resterande del av schablonen ska täcka kostnader för lokaler och övergripande administration. Pengen till ökar med 2,2 % och genom en sänkning av personalförsäkringspålägget kommer personalkostnaderna att minska med ca 1,5 %. Genom att fördela ytterligare 15,2 mnkr kan den utgående pengens för förskolebarn höjas till att motsvara 83 % av schablonen.

Verksamhet (antal barn)	VP 2016	varav pojkar	varav flickor	VP 2015
Förskola 1-3 år	1 461	722	739	1 505
Förskola 4-5 år	2 339	1 151	1 188	2 289
Familjedaghem 1-3 år	1		1	3
Familjedaghem 4-5 år	3	1	2	9
Allmän förskola				1
Totalt antal barn	3 804	1 874	1 930	3 807

För barn i behov av särskilt stöd avsätts totalt 45,5 mnkr vilket är en ökning med 1,0 mnkr jämfört med föregående år. Medlen för barn i behov av särskilt stöd fördelas på olika grunder för att på bästa vis möta barnens behov. Stöden omfattar stöd baserat på individuella ansökningar från enheterna (20,7 mnkr), socioekonomiskt anslag för enheterna knutet till behov där diagnos saknas (14,0 mnkr), anslag till specialavdelningarna Delfinen och Bägersta (5,5 mnkr), 2,0 mnkr till förskoleverksamhet på OB-tid samt resursenhetens administration.

Enhet	Socioekonomiskt anslag (mnkr)
Snösåtra förskolor	1,6
Rågsved 1 förskolor	1,9
Rågsved 2 förskolor	1,8
Örby förskolor	1,3
Högdalens förskolor	1,1
Hagsåtra förskolor	1,0
Dalens förskolor	0,9
Årsta 2	1,2
Enskede	0,5
Östberga	1,0
Blåsut (Johanneshov)	0,4
Årsta 3	0,7
Stureby	0,6
Summa	14,0

Äldreomsorg

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	Omslutningsförändring
Vård och omsorg, varav:	850,3	131,6	718,7	734,9	106,9
Vård och omsorgsboende	457,3	91,6	365,8	369,5	
Öppen hemtjänst	229,0	18,0	211,1	214,6	
Servicehus	137,7	21,0	116,7	132,4	
Dagverksamhet	10,7	1,1	9,7	10,6	
Biståndsenheten	23,5		23,5	21,7	
Övergripande	29,9	5,0	24,8	15,8	5,5
Övergripande (buffert)	5,0		5,0	2,0	
Gemensamt	4,1		4,1		
Gemensamt egen regi					
Summa	912,8	136,6	776,2	774,4	112,4

För äldreomsorg budgeteras totalt 776,3 mnkr. Kostnadsramen har ökat med 0,9 mnkr och intäktskravet minskar med 1,7 mnkr vilket ger en nettoökning med 2,6 mnkr i jämförelse med 2015. Budgeten inbegriper prisuppräknningar, höjning av peng för demensboende, dagvård och hemtjänst samt oförändrad lokalpeng för privata utförare. Enligt befolkningsprognosen minskar antalet personer i de äldre åldersgrupperna där vårdbehovet är som störst. Därmed är en volymminskning, som motsvarar ca 1,5 % av anslaget medräknad i äldreomsorgens kostnadsanslag.

I budgeten finns reserv med 5,0 mnkr för att täcka eventuella underskott inom andra verksamheter, vilket är 2,0 mnkr mer jämfört med reserven för 2015. Dessutom avsätts 1,5 mnkr för engångskostnader i samband med återtagande av verksamhet i kommunal regi. Beräknad kostnad för eventuell upphandling som kan beslutas om under 2016 uppgår till 0,3 mnkr.

Volymer

Generellt förutses en minskning av volymerna inom äldreomsorgen jämfört med 2015. I tabellen nedan visas budgeterade volymer för 2016, utfall för september 2015 samt budgeterade volymer för 2015.

Verksamhet	VP 2016	September 2015	varav kvinnor	varav män	VP 2015
Vård och omsorgsboende, helårspersoner	547	560	407	153	570
Öppen hemtjänst:					
Dagtimmar / månad	47 716	47 421	33 997	13 424	48 375
Nattbesök / månad	2 831	3 042	2 327	715	4 557
Larmkunder / månad	1 400	1 398	1 054	344	1 427
Servicehus:					
Helårspersoner	280	291	194	97	315
Timmar / månad	21 980	23 532	16 247	7 285	26 567
Dagvård, antal dagar	13 752	1 146	756	390	14 538

Under 2016 beräknas antalet platser inom vård- och omsorgsboende minska med 13 helårsplatser i jämförelse med september 2015. Det innebär i genomsnitt 547 platser per månad. Antalet genomförda dagar (tillfällen) inom dagverksamheten beräknas uppgå till 13 752 och därmed hålla septembers nivå.

Antalet helårspersoner inom servicehus beräknas till 280 personer vilket är en minskning med elva personer i jämförelse med september 2015.

Beräkning av budgeten för hemtjänsten inom ordinärt boende utgår från utförda hemtjänsttimmar september 2015. Snittet per månad beräknas minska med 1,0 % givet befolkningsprognosen för 2015. För 2016 prognostiseras att ca 1 490 personer kommer att erhålla 47 716 hemtjänsttimmar per månad.

Priser

Ersättningarna till utförarna utgår enligt nivåerna i kommunfullmäktiges budget för år 2016. För hemtjänst höjs ersättningen med 2,0 %, ersättningen per dygn inom vård- och omsorgsboende höjs med 2,2 % och dagersättningen inom dagvården höjs med 2,0 %.

Priserna för förvaltningens egna utförare är desamma som kommunfullmäktige har fastställt. Ett administrativt avdrag görs med 3,5 % av enhetens intäkter för att täcka gemensamma kostnader och administrativa kostnader. Utöver det administrativa avdraget finansierar utförarenheterna egen regi avdelningens gemensamma kostnader.

För kostenhetens priser gäller överenskommelsen om intraprenad med egen regi. Indexregleringen från och med 1 november 2015 innebar ökad ersättning med 2,0 % för 2016.

Nämnden beslutar om pris för växelvård (korttidsplatser). För 2016 föreslås en ökning med 2,2 % jämfört med år 2015.

Servicehusen ingår inte i kundvalsmodellen och därmed beslutar nämnden om priserna. Servicehusens priser består av två delar, dels ett grundpris per person och månad, dels ett pris för respektive vårdnivå. Ersättningen för hemtjänst inom servicehus ökas med 2,0 % i likhet med hemtjänst i ordinärt boende. Nivåersättningar per vårdnivå (18 stycken) enligt den gamla prismodellen för hemtjänsten används även 2016. Grundkostnadsersättningen på både Rågsveds servicehus och Enskede nya servicehus höjs med 2,9 %.

Både internt avdrag för gemensam administration och 5,0 % pålägg vid extern försäljning är medräknade i grundkostnadsersättningarna och priserna för korttidsplats.

Ersättning för öppen dagverksamhet inom servicehus tillkommer vid extern försäljning.

I prisbilaga redovisas alla ersättningsnivåer inom äldreomsorgen.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	Omslutningsförändring
Verksamheter	449,4	84,4	365,0	338,7	84,2
Ledning/biståndshandläggning	18,6	0,0	18,6	18,1	0,0
Svedmyrabadet	2,9	0,0	2,9	2,9	0,0
Summa	470,9	84,4	386,5	359,7	84,2

För omsorg om personer med funktionsnedsättning budgeteras netto 386,5 mnkr. Den tilldelade budgeten beräknas utifrån prestationer per 27 augusti 2015, slutlig justering av budgeten för 2016 kommer att göras utifrån avläsning av prestationer i mars och augusti. Ökningen i jämförelse med 2015 beror främst på fler prestationer och ökade priser.

Ersättningsnivåerna för vuxenboende, barnboende, daglig verksamhet och korttidshem är höjda med 2,0 %. Ersättningen för hemtjänst, avlösning och ledsagning höjs med 2,0 %. Ersättningsnivåer för korttidstillsyn för skolorngdom över 12 år börjar gälla från och med 1/7 och är uppräknade med 2,0 % i jämförelse med 2015.

En ökad inströmning av ärenden och försäkringskassans strama bedömningar ställer hårda krav på att hitta lösningar som är kostnadseffektiva.

Under 2016 permanentas de tillfälliga förstärkningar av två tjänster som biståndshandläggare som funnits under senare delen av 2015.

En ny gruppboestad startar under våren. Återtagande i kommunal regi av flera upphandlade enheter inom gruppboestad/serviceboestad görs i februari.

Volym

Följande biståndsbedömda prestationer ingår i den tilldelade budgeten:

Verksamhet (helårspersoner)	VP 2016	varav kvinnor	varav män	VP 2015
Eget boende med boendestöd	108	48	60	82
Serviceboestad	35	19	16	31
Gruppboestad	108	38	70	99
Barnboende	12	3	9	12
Korttidshem	73	30	43	72
Daglig verksamhet	302	128	174	280
LASS-ärenden	154	67	87	157
Summa	792	333	459	733

Priser

Enheter inom egen regi och enheter upphandlade genom entreprenad eller ramavtal ersätts per prestation utifrån de nivåer som kommunfullmäktige har beslutat. Gruppboestäder och daglig verksamhet i egen regi betalar 3,5 % av sina intäkter för gemensam administration. Utöver det administrativa avdraget finansierar utförarenheterna i egen regi avdelningens gemensamma kostnader.

Ersättningen för assistans enligt LASS respektive LSS är 288 kronor per timme och följer den ökning som regeringen har fastställt. Internpris till assistansenheten föreslås till 275 kr per timme efter administrativt avdrag.

Kostnader för gemensamhetslokaler ingår inte i LSS-pengen och hanteras centralt av beställaren. Vid försäljningen av platser till andra stadsdelar tar förvaltningen ut en lokal-schablon som motsvarar lokalkompensationen i pengarna för verksamheter i övrig privat regi (126 kr/dygn för gruppboende, 285 kr/dygn för korttidshem, 150 kr/dag för heltid och 120 kr/dag för deltid på dagligverksamhet).

Alla priser inom verksamheter för funktionsnedsatta exkluderar resor.

I prisbilaga redovisas alla ersättningsnivåer inom omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Fritid och kultur

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	Omslutningsförändring
Kulturaktiviteter och föreningsbidrag	1,3		1,3	1,3	
Konsument	0,4		0,4	0,4	
Fältassistenter	4,6		4,6	4,9	
Öppna mötesplatser	28,2	2,0	26,2	26,1	
Kollo	3,7	1,4	2,3	2,3	
Simpvik/Sävnäs (bl a dagkollo)	1,7		1,7	1,8	
Gemensamt inom avdelningen	6,3		6,9	2,4	
Övergripande (buffert)	2,8		2,2	3,8	
Öppen förskola	5,1		5,1	5,0	
Summa	54,1	3,4	50,7	48,0	0,0

En ny avdelning har inrättats för kultur, fritid och demokrati inom förvaltningen. Syftet med avdelningen är att stärka det förebyggande arbetet samt i huvudsak ansvara för de uppdrag som nämnden ger förvaltningen med anledning av strukturmedel för demokrati- och utvecklingsarbete. I avdelningen ingår fritidsgårdar, parklekar, kolloverksamhet, kultur och föreningsbidrag, öppna förskolor, fältassistenter, föräldrastödsprogram, medborgarkontor och Rågsved och Östberga Community Center (RCC och ÖCC). Till avdelningens stab knyts utredare/kultur- och föreningssekreterare, preventionssamordnare, projektsamordnare, koordinator/samordnare för öppen förskola och föräldrautbildare samt en nyinrättad tjänst som kommunikationsstrateg. Tjänsten som säkerhetssamordnare avvecklas.

För gemensamma funktioner inom avdelningen avsätts 6,9 mnkr för ledningsfunktion, preventionsarbete, projektledare för att utveckla demokratiarbetet, kommunikatör, föräldrautbildning och del av ÖCC. För öppna förskolorna avsätts 5,1 mnkr. För att erbjuda ungdomar fritidsaktiviteter och öppna mötesplatser avsätts 28,2 mnkr. För föreningsbidrag och kulturaktiviteter avsätts 1,3 mnkr.

Förvaltningen har åtta fältassistenter som jobbar aktivt för att skapa trygghet inom stadsdelen genom att föra dialog med ungdomar. Fältverksamheten fortsätter och 4,6 mnkr avsätts i budgeten för denna verksamhet. Minskningen av budgeten beror på att del av IT kostnader m.m. har flyttats till gemensamt inom avdelningen. För Simpvik och Sävnäs avsätts 1,7 mnkr vilket är en minskning med 0,1 mnkr i jämförelse med 2015. Minskningen beror på att för 2015 avsattes 0,1 mnkr för åtgärder i lokalerna som inte är aktuella 2016.

Medborgarkontor kommer att starta under 2016. Finansiering sker genom medel för demokrati- och utvecklingsarbete som kommer att tillfalla nämnden under året.

Budget för RCC och ÖCC beräknas uppgå till 4,5 mnkr och kommer att i huvudsak finansieras via medel för demokrati- och utvecklingsarbete. En tjänst inom ÖCC finansieras inom fritidsavdelningen.

För att täcka oförutsedda kostnader under året föreslås en reserv på 2,2 mnkr, vilket är en minskning med 1,0 mnkr jämfört med föregående år.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015	Omslutningsförändring
Arbetsmarknadsåtgärder	31,4	14,5	16,9	15,7	10,9
Ekonomiskt bistånd	131,3	14,5	116,8	117,0	6,2
Ledning och handläggning	38,6		38,6	34,6	0,0
Summa	201,3	29,0	172,3	167,3	17,1

Budgeten för ekonomiskt bistånd inklusive handläggning har ökat med 3,8 mnkr jämfört med 2015 till följd av kommunfullmäktiges ökade tilldelning för handläggningskostnader. I augusti 2015 var antalet biståndshushåll 1 258, av dessa är ca 44 % kvinnor, ca 43 % män och ca 13 % par.

I genomsnitt har förvaltningen betalat ut 11,5 mnkr per månad under år 2015. Budgeten för 2016 möjliggör i genomsnitt en utbetalning med 11,0 mnkr per månad. Förvaltningen bedömer att det är möjligt att minska kostnaden till denna nivå genom det arbete som sker på enheterna för att få ut bidragstagare i egen försörjning. Enheterna arbetar strukturerat med olika insatser för olika grupper av biståndstagare. Samverkan sker med jobbtorg, arbetsförmedling, landstinget och försäkringskassan. De två AVA-anställningar som funnits under 2015 permanentas under 2016.

Anslaget för arbetsmarknadsåtgärder är 1,2 mnkr högre jämfört med föregående år och ska täcka kostnaderna för OSA, feriejobb för ungdomar samt arbetsträning/arbetsprövning. För året har 3,9 mnkr erhållits för kommunala visstidsanställningar. Samverkan kommer att ske med arbetsmarknadsförvaltningen och arbetsförmedlingen vad gäller dessa anställningar. Målet är att erbjuda försörjningsstödstagare anställning i staden under sammanlagt ett år.

Under året beräknas ytterligare 150 ungdomar erbjudas feriejobb, cirka 800 under sommaren samt 150 under höst/jullov. Budgetjustering begärs för överskjutande kostnader, se vidare under rubriken Budgetjustering. Kostnaderna för feriejobb kommer att öka på grund av att staten har aviserat en ökning av arbetsgivaravgiften för ungdomar under 25 år från 23,0 % till 40,5 % samt att timpenningen för ferieungdomarna höjs 2016.

Lokaler

Förvaltningens samlade lokalkostnader beräknas till cirka 187,0 mnkr. Av dessa är cirka 127,0 mnkr hyror för verksamhetslokaler, 45,0 mnkr boendehyror och resterande del är driftskostnader samt kostnader för tomgångshyror. Förvaltningen redovisar nedan de större lokalförändringar som planeras ske under år 2016.

Lokal	Kommentar
Förskola	
Svärdlångsvägen	Ny förskolepaviljong, fyra avdelningar, planerad inflytt mars 2016.
Åstorp, Blåsut	Projektering av ny förskola i flerbostadshus, fem avdelningar, planeras stå klar 2018-19.
Kvarntorpsgränd 13-15, Hagsåtra	Rivning samt ny förskola om 6 avdelningar utreds under 2016.
Bjulevägen 4-6, Stureby	Ny förskola i bostadshus, kv. Tjærtunnen intill Rörmökarens förskola. Två nya avdelningar, inflytt planerad till slutet av 2017.
Ramviksvägen 205, Stureby	Ny förskola om sex till åtta avdelningar utreds.
Medlemmen, Enskede Gård	Projektering av ny förskola, sex avdelningar, planeras stå klar 2017.
Hummelvägen 10, Årsta	Befintlig förskola, två avdelningar, rivs under våren 2016. Projektering pågår för ny förskola om sex avdelningar på samma plats. Beräknas stå färdig 2017.
Bjursätragatan 72, Rågsved	Projektering av ny förskola pågår, sex avdelningar, planeras stå klar 2017.
Sandfjärdsgatan 12	Förskolepaviljong, fem avdelningar, behöver flyttas då en byggväg för Årstafältet ska fram på platsen. Flytt till ny placering inom området är beräknad till 2016/17.
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	
Generellt	Behov av nya gruppboendestäder är anmält i detaljplaneändringen.
Gamlebo 5, Svedmyra	Byggstart för ny gruppboestad planeras under 2016.
Röstråknaren, Årstatråket	Projektering för ny gruppboestad pågår under 2016.
Individ- och familjeomsorg	
Generellt	Mindre omstrukturering av lokaler planeras under 2016.
Äldreomsorg	En utredning angående nybyggnation av vård- och omsorgsboende i Årsta och Högdalen ska genomföras 2016.

Investeringar

Kommunfullmäktige har beslutat om två olika investeringsramar för år 2016. 13,5 mnkr avsätts för investeringar i parker och 3,2 mnkr avsätts för investeringar i maskiner och inventarier.

Parkinvesteringar

Parkinvesteringar, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2016	VP 2015
Backen i Östberga	3,7	0,0	3,7	0,3
Vättersdälden	3,8	0,0	3,8	0,5
Grynkvarnsparken	0,2	0,0	0,2	0,0
Minre investeringar	5,8	0,0	6,1	2,6
Summa	13,5	0,0	13,8	5,6

Planeringen av investeringar för stadsdelsområdets parker och grönområden sker bland annat utifrån parkplanerna för Enske, Årsta och Vantör. Nya parkplaner färdigställs i början på 2016.

Parkleken Backen i Östberga

Parken måste byggas om och ytorna omdisponeras för ökad tillgänglighet och säkerhet. Den förstudie som har gjorts för parkleksområdet kommer att ligga till grund för ombyggnaden.

Vättersdälden

Vättersdälden är den enda större parkytan i närområdet. Grönytor, lekytor och lekredskap ska rustas och göras tillgängliga. Plaskdammen i parken har nyligen restaurerats för att bli en plats för naturlek mitt i staden. En översyn pågår om att eventuellt åter starta parklek på platsen.

Grynkvarnsparken

Lekplatsen har en gammal ombyggd plaskdamm som inte fungerar som avsett. Området blir viktigt i samband med bostadsbebyggelsen på Årstastråket och det framtida slakthusområdet. En förstudie för framtida användning av området ska tas fram under året.

Mindre investeringar

Nämnden har tilldelats 5,8 mnkr för mindre investeringar, vilket främst kommer att användas till reinvestering och tillgänglighetsanpassning av trappor, parkvägar och lekplatser. Lekplatser ska rustas för bättre tillgänglighet, ökad säkerhet och möjlighet till pedagogisk lek. Reinvesteringar och upprustningar ska ske för att parker och grönområden i ökad omfattning ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. I samband med utökningen av investeringsmedel kommer en projektledare att anställas.

Investeringar i maskiner och inventarier

Totalt har förvaltningen en budget på 3,2 mnkr för maskiner och inventarier. I stadsledningskontorets anvisningar framgår att dessa medel ska användas till alla investeringar som har en ekonomisk livslängd på minst tre år och är över ett prisbasbelopp, 44 300 kr (2016). Kostnader för internräntor och avskrivningar som uppstår ska bekostas av driftbudgeten. Kontantfinansiering kan göras i Micacas och SISABs lokaler upp till 500 000 kr.

Resultatenheter

Enligt kommunfullmäktiges regler ska resultatenheter föra över hela sitt resultat som uppkommit av eget handlande till följande år. Dock får resultatöverföringen uppgå till maximalt 5 % av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 % av enhetens bruttobudget. Uppkomna underskott i resultatfonden ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år upplöses resultatenheten och underskottet täcks i bokslutet av nämnden.

Förvaltningen arbetar för att alla utförarenheter ska kunna bli resultatenheter. Med en tydlig ekonomi- och verksamhetsstyrning, där enheten får intäkt utifrån prestation, möjliggörs en god budgethållning och en större självständighet för enheten. I tabellen nedan föreslår förvaltningen resultatenheter för år 2016. I huvudsak har alla enheter som föreslås vara resultatenheter idag en budget i balans och de som redan är resultatenheter har överskott i sina fonder. Ersättningarna för 2016 redovisas under respektive verksamhetsområde samt i bilaga.

Enheter som idag är resultatenheter och föreslås vara kvar	
Örby förskolor	Högdalens förskolor
Hagsätra förskolor	Rågsved 1 förskolor
Rågsved 2 förskolor	Snösätra förskolor
Dalens förskolor	Blåsut förskolor
Årsta 2 förskolor	Årsta 3 förskolor
Enskede Gårds förskolor	Östberga förskolor
Sturebys förskolor	Stureby hemtjänst
Bandhagen-Högdalen hemtjänst	Enskede hemtjänst
Rågsveds servicehus	Enskede Nya Servicehus
Gruppboendestäder Enskede-Årsta-Vantör	Assistansenheten
Utförarenheten Socialpsykiatri	Daglig verksamhet

Intraprenader

När ett egenregi anbud vunnit en upphandling bildas en intraprenad. Intraprenadens villkor regleras i en överenskommelse med nämnden. Mårtengårdens vård- och omsorgsboende, Stureby vård- och omsorgsboende samt äldreomsorgens enhet är intraprenader.

Budgetjusteringar

Ansökan om budgetjusteringar görs med totalt 31,0 mnkr för följande ändamål:

Medel för feriearbeten

Budgetjustering begärs för feriearbeten med 7,4 mnkr. Nämndens målsättning är att erbjuda 950 ungdomar feriearbete under sommar-, höst- och jul/vinterlov. Ungdomar, som på grund av sociala och/eller medicinska skäl själva har svårt att ordna sommarjobb, kommer att prioriteras. Kostnaden för 950 feriearbetsplatser beräknas uppgå till 11,6 mnkr varför förvaltningen ansöker om mellanskillnaden mellan de redan finansierade 4,2 mnkr och den reella kostnaden, dvs. 7,4 mnkr från central medelsreserv.

Medel för hemlöshet

Budgetjustering begärs med 1,2 mnkr för projekt för att motverka hemlöshet. Projektet är tvåårigt och för 2016 beräkna kostnaden till 1,2 mnkr. Se bilaga.

Investeringar för tillgänglighetsfrämjande åtgärder

Nämnden ansöker om budgetjustering om totalt 10,2 mnkr för tillgänglighetsfrämjande investeringar i stadsmiljön enligt följande ändamål:

- **Parkvägar:** 1,0 mnkr söks för reinvestering och tillgängliggörande av parkvägsnätet i stadsdelen då långa sträckor är i undermåligt skick, exempelvis rotuppräningar och stora delar där asfalt saknas.
- **Trappor:** 1,0 mnkr söks för fortsatt komplettering av ledstänger, barnvagnsramper, kontrastmarkeringar samt justering av ojämna trappytor.
- **Lekplatser samt parklekar:** Totalt 6,7 mnkr söks för tillgänglighetshöjande åtgärder och utveckling av lekplatser. För att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna erbjudas samma villkor som andra behöver ett flertal lekplatser tillgänglighetsanpassas. Utveckling sker i form av ny lekutrustning samt avhjälpande av hinder i parkerna. Många av lekplatserna har också ett stort renoveringsbehov då ett flertal lekplatser idag har ett lågt lekvärde, undermåligt underlag, äldre lekutrustning och otillgängliga lekredskap. Flera lekplatser har idag dessutom brist på redskap eftersom mycket utrustning tagits bort då de inte klarat produktsäkerhetslagens enligt EU-norm.
- **Belysning på lekplatser och parklekar:** 1,5 mnkr söks för komplettering av belysning på lekplatser och parklekar som nämnden ansvarar för. Medborgare har lämnat synpunkter på att det är mörkt på lekplatser och parklekar. Komplettering med ny belysning ska göras på dessa platser för att göra dem tillgängliga under längre tid på dygnet.

Medel för reinvesteringar

Nämnden ansöker om budgetjustering om totalt 4,5 mnkr för reinvesteringar i stadsmiljön avseende parkvägar, trappor, plaskdammar, övrig utrustning och övrigt grönt. Ansökan är avstämmd med trafikkontoret.

Medel för klimatinvesteringar

Nämnden ansöker om budgetjustering om totalt 7,7 mnkr för klimatinvesteringar enligt nedan.

- **Byte av pumpar på plaskdammsanläggningar:** 0,5 mnkr söks för utbyte av åldersdigna pumpar i plaskdammsanläggningarna i Bandängen och parkleken Backen, vilket ska medföra lägre energiförbrukning samt en säkrare anläggning.
- **Byte av gamla vattenledningar i plaskdammsanläggningar:** 1,0 mnkr söks för att hindra att anläggningarna läcker och förbrukar onödiga mängder vatten. Anläggningarna har i dagsläget ett onödigt svinn gällande vatten och el som kan förhindras vilket också minskar påverkan på klimatet.
- **Byte av armaturer på spontanidrottsplatser:** 2,0 mnkr söks för att fasa ut gamla armaturer på spontanidrottsplatser och ersätta dem med nya energisnåla LED-armaturer med astronomiska ur samt timer. Detta medför minskad elförbrukning och därmed påverkan på miljön.
- **Installation av kolsyreanläggning:** 0,6 mnkr söks för att installera kolsyreanläggningar i plaskdammar i syfte att minska klorförbrukningen i anläggningar.

- **Byte av armaturer egen regi:** 0,8 mnkr söks för att ersätta 164 armaturer med miljövänligare alternativ.
- **Inköp av elcyklar egen regi:** 0,5 mnkr söks för att köpa in 25 elcyklar.
- **Byte av armaturer i förvaltningskontoret:** 2,3 mnkr söks för att fasa ut gamla armaturer på förvaltningskontoret på Slakthusplan och ersätta dem med nya energisnåla LED-armaturer.

Omslutningsförändringar

I kommunfullmäktiges budgetram ingår endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet. Utöver det har nämnden kostnader och intäkter för verksamhet som säljs till andra förvaltningar, främst inom äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Totalt föreslås omslutningsförändringar med 252,2 mnkr i nämndens budget.

Kvalitetsarbete

Utveckling av kvaliteten i verksamheterna sker genom fortsatt utveckling av systematik samt genom olika metoder så som lean, resultatbaserad styrning och evidensbaserad metod/praktik. Förvaltningen deltar i stadens gemensamma aktiviteter för att sprida goda idéer och metoder inom olika verksamheter, exempelvis kvalitetsutmärkelsen och mässo för goda exempel.

Under året kommer socialstyrelsen föreskrift kring ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, Sosfs 2011:9, att få en enhetlig utformning för berörda verksamheter inom äldreomsorg, socialpsykiatri samt omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Arbete med jämställdhetsintegrering pågår inom flertalet verksamheter. För myndighetsutövande enheter ligger fokus på att säkerställa att de beslut som fattas har ett jämställdhetsperspektiv och att resurserna därmed fördelas på ett jämställt sätt. En metod som används är genusanalyser, som belyser utifrån vilka grunder beslut fattas. Indikatorer har formulerats för att belysa både resultat av insatser, processer och strukturer i brukargrupperna, ur ett jämställdhetsperspektiv.

Inom beställaravdelningen äldreomsorg, omsorg om funktionsnedsatta och socialpsykiatri finns ett särskilt mötesforum för kvalitetsutvecklingsfrågor ett s.k. kvalitetsråd. Inom kvalitetsrådet behandlas frågor så som mål och budget, inkomna avvikelser och rapporter om resultat från genomförda verksamhets- och avtalsuppföljningar.

Egenregi verksamheterna inom äldreomsorg, omsorg om funktionsnedsatta och socialpsykiatri arbetar med olika metoder för ständiga förbättringar för att utveckla kvaliteten. Under en mätvecka på hösten varje år utför avdelningen egna brukarundersökningar. Varje vecka tillfrågas dessutom varje brukare om hur de upplevt veckan som gått. Detta dokumenteras sedan av respektive kontaktman i brukarens dokumentation.

Inom Individ och familjeomsorg för vuxna fortsätter kvalitetsutvecklingsarbetet utifrån utbildningssatsningen Leda för resultat, som avslutades våren 2015. Förutom arbetet med ökad brukarmedverkan kommer arbetet med förbättringsteam att fortsätta. Fler förbättringsteam kommer att starta under 2016 och utifrån att boendefrågor är viktig del av avdelningens arbete är det sannolikt att ett fokusområde för förbättringsteam kommer att vara boendefrågor, i någon form.

Inom verksamheten för ekonomiskt bistånd fortsätter utvecklingsarbetet med handläggarstöd och digital förnyelse, med koppling till handläggarstödet. Stödet ska belysa brukarens olika steg/faser för att bli självförsörjande och ge ett metodstöd för handläggarna med struktur, checklistor m.m.

För att utvärdera förskolans kvalitet måste barns utveckling och lärande följas, dokumenteras och analyseras. Verksamheten dokumenteras och följs upp av pedagogerna med hjälp av olika modeller till exempel Stockholm stads självvärderingsverktyg, kvalitetsindikatorn. Till detta kommer brukarenkäten och arbetsmiljökartläggningar. Dokumentation ligger sedan till grund för förskolechefernas uppföljningar och utvärderingar i Stockholms stads resultatbaserade styrsystem, ILS. Varje enhet skriver även en kvalitetsredovisning årligen, denna ligger till grund för den övergripande kvalitetsredovisning som förvaltningen gör i samband med verksamhetsberättelsen.